

BOODSCHAPPEN
VOOR ZEVEN
GEMEENTEN

BOODSCHAPPEN VOOR ZEVEN GEMEENTEN

Profetische kerkgeschiedenis volgens Openbaring 2 en 3

Boodschappen voor zeven gemeenten

Profetische kerkgeschiedenis volgens Openbaring 2 en 3

Auteur: Onbekend
Redactie: Hugo Bouter
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Verschenen: Jaargang 37 (1894) van 'De Bode des Heils in Christus'
Oorspr. titel: 'Een profetische geschiedenis der christelijke kerk'.
Eerste editie: 2017; OudeSporen online uitgeverij
Tweede editie: 2026; OudeSporen online uitgeverij

ISBN/EAN 978-90-.....-.
NUR 707

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De bijbeltekst in deze uitgave uit het Oude Testament is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling: © Stichting HSV 2010. Uitgeverij Jongbloed – Heerenveen. Alle rechten voorbehouden,

De bijbeltekst in deze uitgave uit het Nieuwe Testament is ontleend aan de TELOS-vertaling: © Grace Publishing House – Rhenen. Alle rechten voorbehouden.

'Ik kom spoedig, houd wat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt.'

'Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; als iemand mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik ook bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem houden en hij met Mij.'

Openbaring 3:11, 20

Inhoud

Inleiding	8
1. Efeze - Openbaring 2:1-7	20
2. Smyrna - Openbaring 2:8-11	30
2. Pergamus - Openbaring 2:12-17	37
4. Thyatira - Openbaring 2:18-29	53
5. Sardis - Openbaring 3:1-6	69
6. Filadelfia - Openbaring 3:7-13	80
7. Laodicea - Openbaring 3:14-22	97

Inleiding

God heeft ons in Zijn Woord alle dingen meegedeeld, die Hij goedvond dat wij zouden weten, zoals:

- Zijn raadsbesluiten van vóór de grondlegging van de wereld;
- Zijn plan van verlossing en van de overwinning over het kwaad en over de grote vijand, de satan;
- Zijn welbehagen in en verheerlijking door Zijn Zoon Jezus Christus;
- Zijn macht en majesteit in de schepping;
- Zijn liefde en genade in de redding van zondaren;
- Zijn wegen met Zijn volk.

Kortom: alles wat in Zijn hart geweest is en geopenbaard is, en alles wat Hij gedaan heeft en doen zal, totdat op de nieuwe aarde en in de nieuwe hemel elk spoor van de zonde verdwenen is, alle vijanden zijn overwonnen en Christus, de Zoon van Zijn liefde, het Middelpunt van alle dingen is, het Voorwerp van de aanbidding van engelen en mensen en de Machthebber over de verlorenen.

Maar in dat Woord wordt ons ook meegedeeld wie de mens was en is; wat hij deed en doen zal; hoe hij door God op alle mogelijke wijzen op de proef is gesteld, maar zich steeds een vijand van God heeft getoond; hoe God hem in allerlei verhoudingen heeft geplaatst

en hem allerlei dingen heeft opgedragen, maar daarin steeds heeft gefaald, zodat alles door hem is bedorven. Daardoor is dat Woord ook de spiegel waarin wij onszelf leren kennen; het tweesnijdend zwaard waardoor wij geoordeeld worden; de lamp voor onze voet en het licht op ons pad.

Deze overwegingen leiden vanzelf tot het vermoeden dat wij in Gods Woord een geschiedenis van de christelijke kerk op aarde zullen vinden. Het zou toch wel vreemd zijn, waar de Heer ons de geschiedenis van Zijn volk Israël in het verleden en in de toekomst heeft meegedeeld en ons de opstand van de volken onder aanvoering van de satan heeft geschilderd en een volledig overzicht heeft gegeven van de toekomstige gebeurtenissen, dat Hij de geschiedenis van de christelijke kerk met stilzwijgen zou voorbijgaan. Ieder die nadenkt, zal moeten zeggen dat dit onmogelijk het geval kan zijn.

Maar men zal ook begrijpen dat deze geschiedenis niets anders kan zijn dan een profetische vooruitblik; en op zo'n wijze moet zijn gepresenteerd dat het pas na de vervulling mogelijk is de juistheid ervan te vatten. Profetisch moet die geschiedenis zijn, want in de tijd dat de boeken van het Nieuwe Testament werden geschreven, was de gemeente haar loop op aarde pas begonnen. En de wijze van voorstelling moest zodanig zijn dat er voor de gemeente geen aanleiding kon worden gevonden om van de roeping die haar was voorgesteld, af te wijken en in haar verantwoordelijkheid te falen.

Welnu, de Heer heeft ons zo'n profetische geschiedenis van de christelijke kerk op aarde gegeven in de brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië, die wij in het tweede en derde hoofdstuk van het boek Openbaring kunnen lezen. Het bewijs daarvoor

wens ik in de volgende bladzijden te leveren; terwijl ik in enkele achtereenvolgende hoofdstukken bij elk van de zeven brieven hoop stil te staan en de inhoud uitvoerig hoop te verklaren.

Vooraf moeten wij evenwel onze aandacht bepalen bij de wijze waarop ons de gemeente in de Schrift wordt voorgesteld. De gemeente is het lichaam van Christus, en de verheerlijkte Heer is haar Hoofd. Op de weg naar Damascus werd dit al aan Saulus getoond. Deze heftige vervolger van de christenen zag de Heer aan Gods rechterhand gezeten, terwijl Zijn verachte en vervolgte discipelen één waren met Hem: 'Saul, Saul, waarom vervolg je Mij?'

Van deze heerlijke waarheid werd Paulus later de prediker. In de brief aan de Efeziërs zegt hij dat God Christus aan Zijn rechterhand in de hemel had verheven boven alle overheid en gezag en kracht en heerschappij, dat Hij alle dingen aan Zijn voeten heeft onderworpen en Hem als Hoofd boven alle dingen heeft gegeven aan de gemeente, die Zijn lichaam is en daarom ook wel genoemd wordt 'de volheid van Hem, die alles in allen vervult' (Ef. 1:20-23).

Voor de opbouw van dit lichaam van Christus heeft God gaven geschonken, opdat alle leden van het lichaam zouden opgroeien tot Hem die het Hoofd is, Christus, uit Wie het hele lichaam, goed samengevoegd en verbonden door alle gewrichten die ondersteuning verlenen, naar de werking die elk deel is toegemeten, de groei van het lichaam bewerkt tot opbouw van zichzelf (Ef. 4:7-16). Het is precies zoals bij het opgroeien van een kind: het lichaam is er, elk lid is op zijn plaats, alle organen zijn aanwezig, en het groeit op tot de volle gestalte van een volwassen man.

Maar de gemeente is ook het huis van God. Dit huis is gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Jezus Christus Zelf de Hoeksteen is. Dit gebouw groeit, wél samengevoegd, op tot een heilige tempel in de Heer (Ef. 2:19-22). Gekomen tot Christus als tot een levende Steen, door de mensen wel verworpen, maar bij God uitverkoren en kostbaar, worden wijzelf als levende stenen opgebouwd tot een geestelijk huis (1 Petr. 2:4-5).

Deze gemeente nu, die door de Heilige Geest op aarde gevormd is tot het lichaam van Christus en tot de woonplaats van God in de Geest, is verantwoordelijk om hier beneden de heerlijkheid van haar Hoofd en Heer te handhaven en te openbaren. Te midden van een verdorven mensengeslacht moet zij schijnen als een licht in de wereld, en de deugden verkondigen van Hem die haar uit de duisternis heeft geroepen tot Zijn wonderbaar licht (Fil. 3:15; 1 Petr. 2:9). Of zoals Paulus zich uitdrukt in 2 Korinthiërs: ‘u, van wie blijkt dat u een brief van Christus bent ... gekend en gelezen door alle mensen’ (2 Kor. 3:3). De gemeente heeft Christus naar het vlees hier op aarde niet gekend en ze kent Hem nu als haar Heer, die door de mensen is verworpen maar door God in de hemel is opgenomen. Zij moet in afzondering van de wereld, de eenheid van het geloof en van de liefde verwerklijken. Zij is door één Geest tot één lichaam gedoopt, en moet de uitdrukking zijn op aarde van het leven en de heerlijkheid van haar hemelse Hoofd.

Jezus zegt in Zijn gebed in Johannes 17: ‘Opdat zij één zijn, opdat de wereld geloof dat U Mij gezonden hebt’. En Paulus zegt dat de gemeente voor alle mensen een aanbevelingsbrief van Christus behoort te zijn.

Heeft de gemeente aan haar verantwoordelijkheid beantwoord? Helaas niet! Wij weten dit allemaal, dit hoeft niet bewezen te worden. Het is zo klaar als de dag. Waarover ook verschil onder de gelovigen mag bestaan, hierover niet: dat de gemeente van de Heer in geen enkel opzicht aan haar roeping voldoet en in elk opzicht in haar verantwoordelijkheid heeft gefaald. Ze is verdeeld en verscheurd, door sekten en ketterijen aangetast, verenigd met de wereld. Onder de macht van de koningen van de aarde gebracht, is zij geen brief van Christus en heeft opgehouden de bewaarster van de waarheid en van de heerlijkheid van Christus te zijn.

Ik spreek hier natuurlijk over de gemeente in haar geheel, zoals zij zich nu op aarde bevindt, over de algemene christelijke kerk, de christenheid waartoe alle kerken behoren en allen die de naam van Christus dragen. Die gemeente gaat het oordeel tegemoet. Dit verandert niets aan Gods genade. Zijn plannen en gedachten kunnen door haar falen en de afval niet verhinderd worden. Christus zal eenmaal Zijn lichaam, goed samengevoegd en verbonden, in Zijn heerlijkheid opnemen. God zal Zijn huis, uit levende stenen samengesteld, voltooid zien. Wat Hij werkt, blijft bestaan en kan niet bedorven worden. Maar alles wat mensen hebben gebouwd, wordt door het vuur beproefd; het vergaat en verdwijnt, als het niet goed bevonden wordt (1 Kor. 3).

Een geschiedenis van de christelijke kerk kan dus alleen een geschiedenis van verval en afval zijn, die eindigt met het oordeel van de Heer. Terwijl Gods onveranderlijke liefde en trouw in alle perioden van haar geschiedenis blinkt, en de persoonlijke trouw van de ware gelovigen, de leden van Christus' lichaam, de ziel verkwikt. Zo'n

geschiedenis te bezitten, geschreven niet door de pen van feilbare mensen, maar door de onfeilbare pen van de Heilige Geest, is een onuitsprekelijk voorrecht. Zij geeft ons de beoordeling door God Zelf van alles wat in de gemeente van het begin af plaatsvond; zij stelt de beginselen die in haar werkten in het ware licht; zij onthult de macht van de natuur en het vlees; zij bewaart ons voor vergoelijking van het kwaad, voor verheerlijking van mensen en voor de terzijdestelling van Gods werk van genade in het hart van de getrouwen.

Zoals ik zei, vinden wij deze geschiedenis van de christelijke kerk in de brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië. Want hoewel wij bij de bestudering van deze brieven in het oog moeten houden dat de gemeenten, tot wie de Heer Zich richt, destijds in de toestand waren die in elk van de brieven beschreven wordt; en eveneens dat zij onderwijs bevatten voor alle heiligen in alle tijden en van toepassing zijn op allen die oren hebben om te horen en een hart om te verstaan; zo zijn zij toch hoofdzakelijk geschreven, omdat zij een profetische beschrijving bevatten van de verschillende opeenvolgende perioden van de geschiedenis van de christelijke kerk op aarde, van de dagen vanaf Johannes tot aan het einde, wanneer zij door de Heer uit Zijn mond zal worden gespuwd.

De bewijzen hiervoor zijn duidelijk genoeg. De Openbaring is van het begin tot het einde een profetisch boek. In het derde vers wordt gezegd: 'Welgelukzalig hij die leest en zij die horen de woorden van de profetie en die bewaren wat daarin geschreven is; want de tijd is nabij!' Tot deze profetie behoort dus ook de inhoud van de zeven brieven.

Toen Johannes op de dag van de Heer in de Geest was, in geestvervoering, werd tegen hem gezegd: ‘Wat u ziet, schrijf dat in een boek en zend dat boek aan de zeven gemeenten’. De brieven aan de zeven gemeenten werden dus niet elk afzonderlijk verzonden aan de gemeente waaraan hij was gericht, zoals dit met de brieven van Paulus gebeurde; maar ze werden alle zeven opgeschreven in een boek – het boek Openbaring – en dit boek werd aan die zeven gemeenten gezonden. Hieruit volgt dat deze brieven een heel ander doel hadden dan de andere brieven, en ook dat zij samen één geheel vormen en achter elkaar moeten worden gelezen.

Dit blijkt nog nader uit de indeling van het boek. De Heer Zelf heeft die indeling gegeven en ons daardoor voor elke willekeurige verklaring behoed. ‘Schrijf dan wat u gezien hebt, en wat is, en wat gebeuren zal na deze dingen’. De Openbaring bevat dus drie afdelingen:

1. *Wat u gezien hebt*; dit vinden wij in hoofdstuk 1, en is de beschrijving van de verschijning van Jezus als de Rechter van de hele aarde.
2. *Wat is*; dit wordt ons gegeven in hoofdstuk 2 en 3, en bevat dus de zeven brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië.
3. *Wat gebeuren zal na deze dingen*; namelijk na de dingen die in de vorige afdeling beschreven zijn. Dit lezen wij in het overige deel van de Openbaring van hoofdstuk 4 tot 21.

Hieruit blijkt dus dat de zeven brieven deel uitmaken van het geheel van de Openbaring; en waar dit hele boek een profetisch boek is, zo zijn ook de zeven brieven profetisch en kunnen niet anders dan een profetische beschrijving bevatten van de geschiedenis van de

christelijke kerk op aarde. Wat nog nader bevestigd wordt door de overweging dat de derde afdeling begint met een voorstelling van de heerlijkheid van de Heer en Zijn heiligen in de hemel, terwijl daarna de beschrijving volgt van de oordelen die aan Jezus' komst op aarde voorafgaan en van de uiteindelijke overwinning van de Koning der koningen over alle machten van de vijand.

Behalve uit de inhoud van de Openbaring en uit de plaats die de zeven brieven in dit profetische boek innemen, blijkt het ook uit de inhoud van de zeven brieven zelf dat de Heer ons daarin een profetische geschiedenis van de christelijke kerk op aarde heeft gegeven. Aan de drie bewijzen, ontleend aan de algemene beschouwing van de Openbaring, kunnen wij vier andere toevoegen, die aan de inhoud van de brieven zelf zijn ontleend.

Wie de profetie in het algemeen, en die van de Openbaring in het bijzonder, bestudeert, weet dat het getal *zeven* een bijzondere plaats inneemt en een speciale betekenis heeft. Het is om zo te zeggen het getal van de volmaaktheid. Er zijn *zeven* Geesten; de eenheid van de gemeente is *zeven*voudig; er waren *zeven* lampen aan de kandelaar in de tabernakel. In de Openbaring lezen wij van een boek met *zeven* zegels verzegeld, van *zeven* bazuinen en *zeven* schalen. Zo zijn er ook *zeven* brieven aan *zeven* gemeenten. Hieruit blijkt duidelijk dat wij hier met een profetische voorstelling van dingen te doen hebben; en dan is het bij enig nadenken goed te begrijpen dat ons in die zeven brieven de volledige openbaring van Gods gedachten over de gemeente als verantwoordelijk lichaam op aarde is geschonken.

Bedenken wij nu ook dat er méér gemeenten op aarde waren dan de zeven die hier genoemd worden. Denk bijvoorbeeld aan Filippi,

Kolosse en Thessalonica; dan wordt het duidelijk dat juist die door de Heer zijn genomen en de andere zijn weggelaten, omdat deze zeven zich in situaties bevonden die de Heilige Geest kon gebruiken om ons een volledige schildering te geven van de geschiedenis van de kerk op aarde in de op elkaar volgende perioden.

Dit is wel duidelijk dat in deze zeven brieven geen sprake kan zijn van een beschrijving van de toestand van de gemeente op aarde gedurende één en dezelfde tijd. Om één voorbeeld te noemen: het is onmogelijk dat de toestand van Filadelfia en Laodicea tegelijkertijd kan bestaan als beschrijving van de toestand van de kerk op een bepaald moment. In Filadelfia immers wordt in het geheel geen berisping gegeven, terwijl er voor Laodicea geen hoop meer is en de Heer haar uit Zijn mond wil spuwen. Laodicea kan niet gekomen zijn, als Filadelfia nog bestaat en bijgevolg hebben wij in deze zeven brieven een schildering van de opeenvolgende tijdperken van de christelijke kerk, van het begin tot aan het einde van de bedeling; de verschillende gedaanten die zij in de wereld zou aannemen, totdat de Heer haar als iets walgelijks uit Zijn mond spuwt.

Als ik nu nog als *zevende* bewijs aanvoer dat de Heer bij het schrijven van deze brieven een vast plan voor ogen had, dan is mijn bewijsvoering volledig. Het zal ieder die deze brieven achtereenvolgens leest, direct opvallen dat in al deze brieven, met uitzondering van die aan Filadelfia, een toestand van verval en afval wordt beschreven die leidt tot het uiteindelijke oordeel van de Heer. En eveneens zal het daarbij aan ieder duidelijk worden dat het kwaad, dat klein begon, nauwelijks merkbaar, alleen door het oog van de Heer opgemerkt, langzamerhand toeneemt totdat er slechts oordeel overblijft.

In Efeze begon het met het verlaten van de eerste liefde, maar het wordt door de vervolgingen (Smyrna) niet tegengehouden. Het openbaart zich in Pergamus als de openlijke verbinding van de gemeente met de wereld, waaruit de dwaling en de afgoderij van Thyatira voortkomen. Uit de acceptatie van de wereld in de gemeente in de derde eeuw onder Constantijn de Grote ontstond geleidelijk de Roomse kerk, die eeuwenlang over de hele christenheid heerste en die – hoewel haar door de Hervorming tijd gegeven is om zich te bekeren – zich niet bekeerd heeft. Maar in plaats van beter is het erger geworden en ze gaat daarom een vreselijk oordeel tegemoet gaan. De protestantse kerk, in Sardis beschreven, hoewel van de dwalingen van de Roomse kerk genezen, is geestelijk dood en gaat – nadat in Filadelfia de ware gemeente, Jezus' bruid, in de hemel is opgenomen – evenzeer het oordeel tegemoet; zij wordt uit de mond van de Heer gespuwd.

Dit laatste bewijs leidt mij vanzelf tot de opmerking, die nog een bevestiging geeft van het profetische karakter van deze brieven, dat wij de zeven brieven op drieërlei wijze kunnen indelen. De eerste indeling, die het meest voor de hand ligt, is dat de eerste drie brieven bij elkaar behoren, en de vier andere ook samengaan. In de brieven aan Efeze, Smyrna en Pergamus zijn de woorden: 'Wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt', geplaatst vóór de beloften en dus aan de hele gemeente gericht. Terwijl toen gebleken was dat de gemeente als geheel zich niet bekeerde, maar veeleer van kwaad tot erger ging, die woorden in de vier volgende brieven alleen gericht worden tot de enkele getrouwen, aan wie uitsluitend de beloften werden gegeven.

Maar behalve deze indeling zijn er nog twee andere te maken, die door de loop van de gebeurtenissen zoals die in deze brieven worden voorgesteld, werden bepaald. Het kwaad, in Efeze begonnen, nam langzamerhand toe en bereikte in Thyatira zijn toppunt, zodat het eindoordeel over de Roomse kerk werd uitgesproken. Daarna volgt in Sardis de beschrijving van de dode toestand van het protestantisme, in Filadelfia zien we de ware en toegewijde gemeente en in Laodicea het naamchristendom. Volgens deze indeling behoren de eerste vier, en de laatste drie bij elkaar; terwijl ook aan Thyatira een afzonderlijke plaats kan worden aangewezen als hoogtepunt van boosheid, wat dan wordt voorafgegaan door de eerste drie brieven en gevolgd door de drie laatste.

Onze God heeft ons dus in deze zeven brieven een profetische beschrijving gegeven van de geschiedenis van de christelijke kerk op aarde; en zoals ik al opmerkte – omdat al wat de Heer aan de mens heeft toevertrouwd door de mens is bedorven –, is het een geschiedenis van verval en afval van de gemeente, die noodzakelijkerwijs door het oordeel moest worden gevolgd. Daarom worden de gemeenten als kandelaars voorgesteld. De gemeente was geroepen als een licht te schijnen in de duisternis en in de wereld de plaats van een lichtdrager in te nemen. Alles is in de duisternis gehuld en aan de leugen onderworpen. Zij is het licht, en zij is de pilaar en de grondslag van de waarheid.

Maar als het licht onder de korenmaat wordt geplaatst en de waarheid wordt geloochend, dan moet zij zich óf bekeren óf verdwijnen. De Heer kan dit op den duur niet dulden, hoe genadig Hij ook is. Evenals Hij Zijn geliefde volk Israël heeft verworpen, zal Hij ook de gemeente

oordelen en doen verdwijnen. De takken, die tegen de natuur in de olijfboom zijn geënt, zullen als zij niet in het geloof blijven, evengoed worden afgehouden, zoals met de natuurlijke takken het geval is geweest (Rom. 11). Maar evenmin als de verwerping van Israël Gods roeping en verkiezing heeft tenietgedaan, zullen de ontrouw en de afval van de gemeente Gods raadsbesluiten ten aanzien van het lichaam van Christus kunnen veranderen. Zijn roeping en verkiezing zijn onveranderlijk, en Zijn raadsbesluiten gaan in vervulling. De Heer wandelt te midden van de zeven gouden kandelaars, en beoordeelt de toestand van de gemeente. Alle dingen komen in Zijn licht, alle dingen worden door Zijn Woord aan het licht gebracht, en alle dingen worden naar Zijn rechtvaardigheid geoordeeld. Maar Hij geeft ook beloften aan hen die overwinnen. Er is een trouw overblijfsel; dit ontvangt de heerlijkheid en de heerschappij, terwijl de massa van de naamchristenen door het zwaard wordt omgebracht óf uit de mond van de Heer wordt gespuwd. Gelukkig hij die de Heer in waarheid toebehoort, die waarlijk leeft gescheiden van het kwaad, het woord van Zijn volharding bewaart en de Bruidegom verwacht, en Hem tegemoet gaat!

1. Efeze - Openbaring 2:1-7

Het verlaten van de eerste liefde

De profetische geschiedenis van de christelijke kerk op aarde, die door de Heer wordt gegeven in de brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië, is een geschiedenis van verval en afval, die noodzakelijk wordt gevolgd door het oordeel over de ontrouwe gemeente. Het verval is in het klein begonnen, slechts merkbaar voor het oog van de Heer, maar doordat de gemeente zich niet bekeerde, nam het langzamerhand toe om later te eindigen in goddeloosheid, afgoderij en ongelof. Vanuit het hart zijn de uitgangen van het leven. Dit geldt voor het leven van ieder persoonlijk, maar het wordt ook bewaarheid in de geschiedenis van de kerk. Is ons hart in gemeenschap met God en is er vurige liefde tot Jezus, dan zal de wandel een heerlijk getuigenis hiervan afleggen; terwijl daarentegen als de liefde verkoeld is en het hart van de Heer is afgeweken, onze voeten snel van de rechte weg gaan afwijken en de wereld en de zonde de overhand krijgen.

Een klein begin heeft grote gevolgen. In Gods geschiedenis van de christelijke kerk wordt dit duidelijk aangetoond. De gemeente te Efeze was in de dagen van Paulus in zo'n goede, voortreffelijke geestelijke toestand, dat hij haar een brief kon schrijven waarin hij Gods raadsbesluiten in Christus, vóór de grondlegging van de wereld, meedeelde en het verheven standpunt van de gemeente als het lichaam

van de verheerlijkte Christus openbaarde. Maar aan het einde van de apostolische eeuw, in de dagen van de apostel Johannes, toen God hem op het eiland Patmos de Openbaring van Jezus Christus schonk, was deze gemeente uiterlijk wel in een gunstige toestand, maar ze had voor het oog en het hart van de Heer Jezus datgene verloren wat Hem met vreugde vervulde.

Als wij in die tijd in de gemeente te Efeze waren gekomen, zouden wij ons ook verblijd hebben over de heerlijke dingen die wij daar hadden aangetroffen. De beschrijving die door Heer Zelf van het leven en de wandel van de gemeente wordt gegeven, laat niets te wensen over, zodat wij geneigd zijn te zeggen: Wat kan er meer verlangd worden? Hij zegt: 'Ik weet uw werken en uw arbeid en uw volharding, en dat u de bozen niet kunt verdragen; en u hebt hen op de proef gesteld die zeggen dat zij apostelen zijn en het niet zijn, en hebt hen leugenaars bevonden; en u hebt volharding en hebt verdragen ter wille van Mijn naam en u bent niet moe geworden'. Wat een lof kreeg deze gemeente hier! Uiterlijk leek alles in orde te zijn. Zoals het in Paulus' dagen was geweest, zo was het nog. Hoe goed zou het ons daar bevallen zijn, en hoe fijn zou het zijn als het er overal onder de gelovigen zo voorstond.

Toch was er een 'maar' (2:4-5). Voor het hart van Jezus ontbrak datgene wat de ware geur en aantrekkelijkheid aan die goede werken verleende. De eerste liefde was namelijk verlaten, de aanhankelijkheid aan Jezus was verdwenen. Alles leek wel zoals voorheen, maar de beweegredenen en drijfveren waren veranderd. Dit kon alleen de Heer opmerken en voelen. Hij bemint Zijn gemeente met een liefde sterker dan de dood. Hij gaf Zich voor haar over in het lijden, aan de toorn van God, aan het oordeel over onze zonden, aan de dood

als het loon van de zonde. Hij maakte Zich ook met haar één in de opstanding en de heerlijkheid.

Hij leidt de gemeente met onveranderlijke liefde en trouw langs het gevaarlijke pad door de woestijn van deze wereld, om haar straks in te voeren in de voor haar toebereide woning: het Vaderhuis. Daar bidt Hij nu voor ons en vertegenwoordigt ons bij de Vader, terwijl Hij met vurig verlangen op ons wacht als deelgenoten van Zijn heerlijkheid en vreugde. Zijn liefde beantwoord te zien, was de wens en de blijdschap van Zijn hart. Hij had Zich in haar liefde tot Hem, in haar aanhankelijkheid aan Zijn Persoon jarenlang kunnen verheugen. Maar dit was langzamerhand veranderd. Haar hart klopte niet meer zo vurig voor Hem. Hij was niet meer alles voor haar. Andere dingen en personen trokken haar aan. Al waren de werken dezelfde, de arbeid even vlijtig, de volharding even sterk, wat baatte dit nu het hart niet meer onverdeeld voor Hem klopte en de genegenheid niet meer alleen op Zijn Persoon was gericht? Klagend moest Hij zeggen: 'Maar Ik heb tegen u, dat u uw eerste liefde hebt verlaten'.

De eerste liefde is iets anders dan de eerste vreugde. Iemand die met zijn verloren en schuldige toestand tot Jezus de toevlucht heeft genomen en bij Hem rust en vrede, vergeving en eeuwig leven heeft gevonden, verheugt zich zeker onuitsprekelijk. De last van de zonden is weggenomen; het onrustige geweten is tevredengesteld; de vrees voor de dood en het oordeel is verdwenen. Zo iemand weet zich in een nieuwe sfeer, hij smaakt een ongekend genot en springt op van vreugde. Maar dit blijft niet zo. Na enige tijd nemen de vreugde en het genot een ander karakter aan. De opwinding die er meestal mee

gepaard gaat, verdwijnt. Men wordt kalmer en rustiger. Daarom is men echter niet minder gelukkig, als zo'n gelovige tenminste bij de Heer blijft en in Zijn wegen wandelt.

Velen kunnen dit niet begrijpen; men denkt dat men de eerste liefde heeft verlaten, omdat de eerste vreugde verminderd is. Dit is echter een misverstand. Nemen wij het voorbeeld dat de apostel gebruikt om ons de liefde van Christus voor Zijn gemeente en de gehechtheid van de gemeente aan Hem voor te stellen. Wat is de eerste liefde van een vrouw voor haar man? Is dat de vreugde die zij smaakt, omdat zij zich aan hem toewijdde en met hem verbonden werd? Welnee, zult u zeggen; de eerste vreugde kan niet zo blijven. Wat in het begin ongewoon en nieuw was, verliest de nieuwhed en wordt gewoonte. Maar is daarom nu de eerste liefde verdwenen? Zeker niet. Want de eerste liefde is de gehechtheid aan de persoon die zij boven alle anderen verkoren heeft; aan wie zij zich geheel heeft toevertrouwd, in wie zij gevonden heeft wat haar hart bekoorde en aantrok.

Welnu, zo is het met Christus. De gehechtheid aan Zijn Persoon doet ons uitroepen: 'Tot wie zullen wij heengaan, U hebt woorden van eeuwig leven?' De toewijding aan Hem leert ons alle dingen schade en drek te achten, vanwege de uitnemende kennis van Hem die onze ziel bemint. Kijk, dat is de eerste liefde. Men vindt in Hem zijn alles, Hij alleen is heerlijk en begeerlijk voor het hart. Men bewondert Hem als de schoonste van de mensenkinderen. Niet slechts om hetgeen Hij deed en gaf, heeft men Hem lief; maar bovenal om hetgeen Hij is. Omdat Hij in Zijn onvergelykelijke schoonheid en liefde, en onwankelbare trouw het hart aantrekt, heeft de wereld en alles wat in de wereld is, haar waarde verloren. 'Wie heb ik behalve U

in de hemel? Naast U vind ik nergens vreugde in op de aarde', roept zij in verrukking uit (Ps. 73:25).

Treffende voorbeelden van die eerste liefde vinden wij in de Schrift. Maria van Bethanië zat aan Jezus' voeten naar Zijn woord te luisteren, stortte aan Jezus' hart haar gemoed uit en boog zich aan Jezus' voeten neer om de balsem van haar verering over Hem uit te storten, en de feestzaal met de geur van haar dienende liefde te vervullen. Maria van Magdala, door de Heiland van de macht van de duivel verlost, kon het graf van haar beminde Meester niet verlaten, zoals de discipelen Johannes en Petrus dat deden, vóórdat zij Hem die zij zo vurig beminde, had teruggevonden. Paulus, die de verheerlijkte Heer op de weg naar Damascus had ontmoet, hield zijn hele leven lang de dingen waarop hij zich naar het vlees kon beroemen, voor schade en drek vanwege de uitnemendheid van de kennis van Hem. En hij verheugde zich in zijn hart nog evenzeer, toen hij als een oud man in de gevangenis te Rome verbleef, als toen hij Hem als de Zoon van God predikte in de synagoge te Damascus.

Deze eerste liefde bij de Zijnen te vinden, was een ware verkwikking voor het hart van Jezus. Zij heeft het goede deel gekozen, dat niet van haar zal worden weggenomen. Dat zei Hij van Maria van Bethanië, toen Martha haar berispte. De droefheid van haar ziel, die zij aan Zijn borst uitstortte, bracht de tranen in Zijn ogen. Haar liefdevolle toewijding aan Zijn Persoon, die door de koele berekening van de discipelen werd afgekeurd, verdedigde Hij met het heerlijke woord dat zij een goed werk aan Hem had verricht. Maria Magdalena werd verwaardigd het eerst van allen de opgestane Heer te aanschouwen. Zij ontving van Hem de heerlijke boodschap, dat de God en Vader

van Jezus Christus ook de God en Vader van de gelovigen was geworden. En Paulus werd opgetrokken in de derde hemel, om daar onuitsprekelijke woorden te horen. En hij kreeg vaker een bezoek van de Heer der heerlijkheid, om hem te troosten in zijn leed en te bemoedigen in zijn moeitevolle arbeid.

Geen wonder dus dat de Heer bedroefd was over het verlaten van de eerste liefde door de gemeente. Zelfs als een vrouw al haar plichten trouw zou blijven vervullen, en in plichtsbetrachting zou toenemen, hoe kon dit haar man geruststellen als hij moest vaststellen dat de liefde tot zijn persoon was verkoeld en de ware drijfveer ontbrak die aan haar plichtsbetrachting een aangename geur verleende. Wie ware liefde heeft, verlangt ernaar die beantwoord te zien. En wie bemint vuriger dan Jezus? Zijn liefde is onveranderlijk en eeuwig. Zij trotseerde de dood en het oordeel; zij bewaart en zegent ons, ondanks onze afdwalingen en tekortkomingen. Zou Hij dan niet naar wederliefde verlangen bij ons? En zou het geen vreugde zijn voor Zijn hart, als Hij die echt aantreft? Zeker, want al kan onze liefde nooit op waardige wijze aan Zijn liefde beantwoorden, omdat Zijn liefde alles overtreft wat ooit bij ons kan worden gevonden (zelfs in de hemel), zo kan onze liefde toch oprecht en onverdeeld zijn, zonder een ander voorwerp van genegenheid boven Hem te stellen. Het moet dus wel pijnlijk voor Hem zijn, als Hij merkt dat de ware genegenheid, de gehechtheid aan Zijn Persoon vermindert en verdwijnt. In de brief aan de gemeente te Efeze spreekt Hij Zijn droefheid hierover uit.

Wel prijst de Heer nog wat er lovenswaardig is; maar Hij doet het in zulke bewoordingen, dat blijkt welke treurige gevolgen het verlaten van de eerste liefde al heeft gehad. Vergelijk wat Paulus zegt tegen de

Thessalonicenzen met wat de Heer hier zegt van de Efeziërs. Paulus schrijft dat hij zonder ophouden denkt aan hun werk *van het geloof*, aan hun arbeid *van de liefde* en aan hun volharding *in de hoop*, terwijl de Heer de gemeente te Efeze ook prijst om hun werken, arbeid en volharding, maar niet kan zeggen dat het geloof, de liefde en de hoop de motieven ervan waren. Hoe goed alles uiterlijk ook werd gedaan, er ontbrak dat wat voor Zijn hart de werken, de arbeid en de volharding welbehaaglijk en aangenaam maakten.

Maar ook in een ander opzicht had het verlaten van de eerste liefde treurige gevolgen gehad. Het boze was in het midden van de gemeente binnengedrongen. Er waren in hun midden mensen die beweerden dat zij apostelen waren, maar het niet waren. De Nicolaïeten bevonden zich in hun midden, die ten opzichte van het kwaad toegeeflijk waren en met een beroep op de genade de zonde verdroegen – en dus Christus tot een dienstknecht van de zonde maakten. Wel konden de Efeziërs de bozen niet verdragen. Wel hadden zij die valse apostelen leugenaars bevonden. Wel haatten zij de werken van de Nicolaïeten; en dit was zeker prijzenswaardig. Maar dit nam niet weg dat het kwaad in hun midden aanwezig was en getolereerd werd; en dit was zeker een gevolg van het verlaten van de eerste liefde. Waar de liefde tot Christus verkoelt, daar zien we verachtering in de genade en verslapping in de handhaving van de eer van de Heer.

Belangrijk is het op te merken dat de natuurlijke, de normale toestand van de gemeente de volle openbaring van het goede is te midden van het kwaad; zij moet door de kracht van God een schitterend getuigenis geven van hetgeen goed is. De gemeente behoort niet de

plaats te zijn, waar goed en kwaad met elkaar strijd voeren; maar zij moet in zo'n staat verkeren dat zij de openbaring van het goede is te midden van het kwaad. Stromen van levend water moeten uit haar binnenste vloeien. 'De Geest en de bruid zeggen: Kom! En laat hij die het hoort, zeggen: Kom! En laat hij die dorst heeft, komen; laat hij die wil, het levenswater nemen om niet' (Openb. 22:17). Ziedaar haar heerlijke roeping en haar onschatbare voorrecht!

De gemeente te Efeze had haar eerste liefde verlaten. De Heer zegt haar dit en roept haar op tot bekering: 'Bedenk dan waarvan u afgevallen bent en bekeer u en doe de eerste werken' (2:5). Als zij tot haar eerste liefde terugkeerde, zouden ook de *eerste* werken weer aanwezig zijn. Want dan zouden die niet slechts uit plichtsgevoel, maar uit toewijding van het hart voor Hem worden gedaan. Maar zo niet, dan 'kom Ik tot u en zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen'. De Heer die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, die in het midden van de zeven gouden kandelaars wandelt om alles te beoordelen en naar Zijn gedachten in het licht te stellen, zal de kandelaar van zijn plaats wegnemen, als zij niet naar vermaning luistert, zodat de gemeente zou ophouden een lichtdrager in een duistere wereld te zijn.

Wij weten dat de gemeente als zodanig zich helaas niet heeft bekeerd, maar integendeel steeds verder van de Heer is afgeweken, en dat daarom het oordeel van de Heer haar te wachten staat. Maar hoewel dit zó is, kunnen toch sommigen naar Jezus' stem luisteren en tot de overwinnaars behoren: 'Wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt. Wie overwint, die zal Ik te eten geven van de boom van het leven die in het paradijs van God is' (2:7).

In elke brief komen de woorden voor: ‘wie overwint’, en dit slaat steeds op het oordelen en verlaten van de toestand waarin de gemeente als geheel zich bevindt. De overwinnaars hier zijn dus zij die in de eerste liefde gebleven zijn, of tot de eerste liefde zijn teruggekeerd. Zij krijgen de belofte dat zij te eten zullen krijgen van de boom van het leven, die in het paradijs van God is. Dit is niet het paradijs, waar God de mens bezocht om te zien wat hij deed, en waar Hij hem zou laten wonen als hij goed handelde, maar waaruit Hij hem zou verdrijven als hij kwaad deed. Maar het is het paradijs dat God heeft bereid voor Zijn Zoon en waarin Hij allen zal opnemen die in de Zoon van God geloven. Wat een verschil is er tussen het paradijs waarin de Heere God kwam en de zonde aantrof en waaruit Hij de mens moest verdrijven, en het paradijs van God Zelf, waarin de mens ten gevolge van de volbrachte verlossing wordt binnengeleid om het nooit meer te verlaten!

In het paradijs van God bevinden zich geen twee bomen; de boom van de kennis van goed en kwaad is er niet, wij hebben daarvan genoeg gehad. Er is slechts één boom, de boom van het leven, de enige volmaakte bron van onvergankelijk leven in God Zelf, waaraan wij mogen deelhebben – niet op grond van onze eigen verantwoordelijkheid, maar op grond van de verlossing die God Zelf tot stand heeft gebracht volgens Zijn eeuwige raadsbesluiten. Heerlijke belofte! Is Christus ons enige en genoegzame Voorwerp, waaraan wij met alle liefde van ons hart verkleefd zijn, dan zal het ons eeuwig deel zijn ons te voeden met Hem, Die het leven is, het eeuwige leven dat bij de Vader was en ons geopenbaard is.

Moge de Heer ons geven, geliefden, tot de overwinnaars te behoren! Waar de gemeente haar eerste liefde heeft verlaten, laat eenieder van ons Hem aanhangen met een oprecht en onverdeeld hart. Als wij tot onze schaamte en droefheid moeten belijden dat onze liefde verkoeld en onze genegenheid tot Hem verminderd is, laten wij dan terugkeren en onze schuld belijden. Laten wij alles verwerpen wat ons hindert en in de weg staat. Laten wij ons opnieuw hechten aan Hem die wij liefhebben, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad. En als wij in Zijn liefde blijven, laat er dan geen verkoeling optreden. Laten wij steeds ons oog op Hem richten, de schoonste onder de mensenkinderen, het eeuwige welbehagen van Zijn God en Vader, het Voorwerp van de dienst van engelen en mensen, van hun vreugde en verering! Wat ook om ons heen mag gebeuren, hoe groot het verval van de gemeente ook mag zijn, laat ons niet met de stroom meegesleept worden. Maar laten wij vol geestelijke energie, door de kracht van onze God, tegen de stroom oproeien en de overwinning behalen.

2. Smyrna - Openbaring 2:8-11

Gods doel met de tucht

In de brief aan Efeze brengt de Heer het verlaten van de eerste liefde door de gemeente op aarde aan het licht. Zijn hart is daarover bedroefd en bezwaard. Hij kent de treurige gevolgen die daaruit voortkomen. Als de gemeente zich niet bekeerde en tot haar eerste liefde terugkeerde, zou zij verder van Hem afdwalen en zich met de wereld verbinden. Uiteindelijk zou zij Hem helemaal verlaten. Zou Hij geen poging wagen om haar tot de eerste liefde terug te brengen? Zeker, hoe zou dit anders kunnen! Hij had haar lief met een onvergelykbare liefde, en daarom heeft Hij haar – hoe smartelijk dit ook voor Zijn hart is geweest – overgegeven aan de vijandschap van de duivel, die er steeds vermaak in scheidt de heiligen te plagen en zo mogelijk te gronde te richten, al weet hij ook wel dat niemand hen uit de hand van Jezus kan rukken.

‘Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u op de proef gesteld wordt, en u zult een verdrukking hebben van tien dagen’ (2:10). Zo spreekt de Heer tegen Zijn gemeente. Die tijd van beproeving is ook over de gemeente gekomen. Terwijl in de brief aan Efeze de toestand van de gemeente op aarde wordt beschreven aan het einde van de apostolische eeuw, vinden wij in de brief aan Smyrna een profetie over de zware vervolgingen die in de tweede en

derde eeuw door de Romeinse keizers, vooral onder Diocletianus, over de christenen zijn losgebroken.

Het mag ons vreemd toeschijnen dat de Heer Zich van de tegenstander bedient om de heiligen op de proef te stellen; maar wij zien hier en elders in de Schrift dat dit vaak het geval is. De Heer zegt hier niet: 'Ik zal u in de gevangenis werpen', maar '*de duivel* zal sommigen van u in de gevangenis werpen' (2:10). Had God dit niet kunnen verhinderen? Ongetwijfeld, maar de beproeving was noodzakelijk om hen te louteren. Als de Heer de duivel had verhinderd op te treden tegen hen, dan waren zij van de zegen verstoken gebleven die uit hun beproeving zou voortvloeien; daarom gaf Hij de gelovigen over in de handen van de vijand.

Denk aan de geschiedenis van Job. Op wondervolle wijze bediende de Heer Zich van de satan om Zijn knecht Job te zegenen! De geschiedenis begint niet met een aanklacht van de duivel tegen Job, maar met een gesprek waarin God Zelf, die goed wist waarom Hij zo handelde, de aandacht van de satan op Job vestigde en hem daardoor aanleiding gaf zijn haat tegen de rechtvaardige Job bot te vieren. Het was zeker naar de zin van de duivel om Job te kwellen en te slaan, maar hij had niets tegen hem kunnen ondernemen, als God hem geen verlot daartoe had gegeven. De satan dacht er niet aan om God Zijn doel te laten bereiken, hij handelde uit louter boosheid. Maar God bediende zich van hem om Job aan zichzelf te ontdekken; om aan het licht te doen komen wat er in zijn hart was; om hem tot de kennis van zijn eigen nietigheid en van Gods grootheid en heerlijkheid te brengen en hem daarna, zonder gevaar voor zelfverheffing, met Zijn weldaden te overladen.

Denk ook aan het woord van Jezus tegen Petrus: ‘Simon, Simon, zie, de satan heeft dringend verlangd u allen te mogen ziften als de tarwe; Ik heb echter voor jou gebeden dat je geloof niet zou ophouden’ (Luk. 22:31-32). Dit geeft antwoord op de vraag: Wat heeft Jezus gebeden? Heeft Hij God gesmeekt om de begeerte van satan niet in te willigen en niet toe te staan dat Petrus zou worden gezift als de tarwe? Nee, Petrus moest worden gezift, want hij had een sterk vertrouwen in het eigen vlees; en hij werd evenals Job aan de verzoeking van de duivel blootgesteld en overgegeven.

Maar wat heeft de Heer dan gebeden? Welnu, Hij bad dat het geloof van Zijn discipel niet zou ophouden; dat hij ondanks zijn diepe val toch zou vasthouden aan Hem, en niet zoals Judas schipbreuk zou lijden aan het geloof. Zo zou hij door zijn val de zwakheid van zijn vlees en zijn eigen onmacht leren kennen, om hem daarna de zegen die hem was toegezegd deelachtig te doen worden. Waar de satan door zijn ziften het kaf met het koren wilde uitschudden, bediende de Heer Zich van Petrus tot versterking van de anderen: ‘(...) en jij, als je eens bekeerd bent, versterk je broeders’ (Luk. 22:32). Daaraan herinnert Petrus ons, als hij later aan de gelovigen schrijft: ‘Opdat de beproefdheid van uw geloof, veel kostbaarder dan die van goud, dat vergankelijk is en door vuur beproefd wordt, blijkt te zijn tot lof en heerlijkheid en eer bij de openbaring van Jezus Christus’ (1 Petr. 1:7).

Sta ook eens stil bij het treffende voorval in Paulus’ geschiedenis. Die trouwe dienstknecht van de Heer werd opgetrokken tot in de derde hemel, opdat hij een diep besef zou krijgen van de macht van God, die nodig was om zijn buitengewone bediening in de gemeente en in de wereld te kunnen vervullen. Zo ontving hij een openbaring

van de heerlijkheid van Jezus, waardoor hij bekwaam zou zijn de vele beproevingen te doorstaan, en de zware vervolgingen die hem wachtten. Maar welk gebruik zou het vlees kunnen maken van het buitengewone voorrecht dat hem ten deel gevallen was? Het vlees kon zich gaan verheffen en kon zeggen: ‘Zie, Paulus, je bent in de derde hemel opgetrokken geweest, en aan niemand anders dan jou is die genade geschonken’.

Daarom werd hem door God een doorn voor het vlees gegeven: een engel, een boodschapper van de satan, die hem met vuisten sloeg. Driemaal smeekte hij de Heere die zware beproeving van hem weg te nemen. Maar dit was niet mogelijk. Opdat de apostel zich niet zou verheffen, moest de beproeving voortduren. Hij ontving evenwel de verzekering van de genade van de Heer, die voor alles genoeg was en die hem ook in deze zware strijd zou steunen en bijstaan. En de rijke zegen voor Paulus zelf was dat hij zijn eigen zwakheid leerde kennen en zijn vertrouwen alleen ging stellen op de genade en kracht van Christus, waardoor hij in staat was de heerlijke woorden te schrijven: ‘Hij zei tot mij: Mijn genade is u genoeg; want de kracht wordt in zwakheid volbracht. Heel graag zal ik dus veeleer roemen in mijn zwakheden, opdat de kracht van Christus op mij woont’ (2 Kor. 12:8-10).

Zo zien wij dus dat het doel van God met de tucht en de beproevingen die Hij zendt – en waarbij Hij in bijzondere gevallen gebruikmaakt van de boosheid van de satan om de heiligen te kwellen en te plagen – hierin bestaat dat de eigengerechtigheid van mensen aan het licht gebracht en geoordeeld wordt, zoals ook bij Job het geval was. Zodat het vertrouwen op eigen kracht en liefde te schande wordt gemaakt,

zoals bij Petrus gebeurde. Zodat het gevaar voor zelfverheffing wordt voorkomen, zoals bij Paulus nodig was. En zodat verdere afwijking van de Heer werd tegengegaan, zoals bij de gemeente te Smyrna het geval was; en het terugkeren tot de eerste liefde werd bevorderd.

In het algemeen kunnen wij dus zeggen dat tucht of beproeving als doel heeft het geestelijk leven in de gelovige te versterken door het van schadelijke invloeden van de natuur en van het vlees te ontdoen, en ook om zo nodig verdere afwijking van de Heer te voorkomen.

Belangrijk is het hierbij op te merken dat het lijden voor Christus, dat een oorzaak van vreugde voor de gelovige is en als een eer voor hem kan worden beschouwd, tegelijkertijd in de hand van de Heer een middel tot herstel of bewaring kan zijn. Waar de christen door zijn volharding in het geloof, door zijn overgave in het lijden en in de dood, door zijn vreugdevol belijden van de naam van Jezus tegenover de wereld en de satan de overwinning behaalt – zodat hem straks door de Heer de kroon van het leven zal worden gegeven, daar is juist in dit lijden vaak Gods tuchtigende hand op te merken, die ons oefent, reinigt, sterkt en weerbaar maakt om ons aan Zijn heiligheid deelachtig te maken.

Heerlijk is het te weten dat wij nooit van de omstandigheden afhankelijk zijn, en ons zeker niet in de hand van de duivel bevinden. *De Heer* bestuurt ons lot. ‘De Heere is mijn enig deel en mijn beker. U onderhoudt wat het lot mij toeweest’ (Ps. 16:5). Hij heeft al de haren op ons hoofd geteld, en doet alle dingen voor ons meewerken ten goede. De beproeving komt *als Hij die nodig acht*, en houdt op wanneer Hij Zijn doel heeft bereikt. De duivel kon met Job niet verder gaan dan God toeliet. En hier lezen wij: ‘U zult een

verdrukking hebben van tien dagen' (2:10). Niet korter, maar ook niet langer. Alles was door God bepaald. De duivel kon de vervolging geen minuut langer laten voortduren dan de Heer het wilde. Dit bewustzijn verheft ons boven de omstandigheden en verbindt ons aan Hem, Die alle macht heeft in hemel en op aarde.

Maar niet alleen dit. We mogen ons ook onder het lijden en in de verdrukking sterken in Hem, Die dezelfde weg van lijden heeft bewandeld – hoewel op een andere wijze en met een ander doel. Onze Heer en Heiland werd hier beneden ook beproefd en verzocht, en Hij leed op alle mogelijke wijzen, totdat Hij aan het kruis der schande Zijn leven overgaf. Bij Hem was er evenwel geen noodzaak door enige onvolkomenheid in Hemzelf. Van Hem kon ten aanzien van de beproeving van het geloof niet worden gezegd: 'als het nodig is'. Hij heeft geen zonde *gekend* of gedaan. Hij werd verzocht, maar het was uitgenomen de zonde. Hij kon zeggen: 'de overste van deze wereld komt, maar vindt in Mij niets' – geen enkel aanrakingspunt voor verzoeking.

Het lijden stelde op schitterende wijze Zijn volmaaktheid in het licht. Onder dit lijden blonk Zijn morele heerlijkheid in alle luister. 'Hoewel Hij de Zoon was, heeft Hij gehoorzaamheid geleerd uit wat Hij geleden heeft', en daardoor is gebleken Wie Hij was. Maar door dit lijden heeft Hij de satan overwonnen: zowel in de woestijn, in Gethsémané, alsook op het kruis. En volmaakt geworden, is Hij voor allen die Hem gehoorzamen, nu de oorzaak van eeuwig heil. Door Hem aan de macht van de satan ontrukkt, van de zonde en de dood verlost, kan Hij ons toeroepen: 'Vrees niets van wat u zult lijden'. Ik

ben de Eerste en de Laatste, die dood was en weer levend geworden is (2:8).

Jezus is de Eerste en de Laatste, Hij is waarachtig God. Hij kon zeggen: 'Ik en de Vader zijn één'. Maar Hij is ook waarachtig Mens. Hij is dood geweest en heeft onze plaats ingenomen. Hij kwam voor ons hier op aarde en gaf Zich voor ons in de dood, om zo de macht van de dood teniet te doen en van hem die de macht over de dood had, dat is de duivel – om allen te verlossen die hun hele leven door aan vrees voor de dood onderworpen waren. Daarom kan Hij de overwinnaars ook beloven dat zij van de tweede dood geen enkele schade zullen lijden (2:11).

Al zouden zij ook evenals hun Heer en Heiland hun leven moeten opofferen voor Zijn naam, het zou blijken dat de mensen alleen het lichaam kunnen doden. Zij zouden uit het graf verrijzen en weer opstaan uit de doden, om verheerlijkt te worden met Christus en voor de rechterstoel te staan met een nieuw, onsterfelijk, onvergankelijk lichaam, aan het lichaam van de heerlijkheid van Jezus gelijkvormig – terwijl de tweede dood, dat is de poel van vuur, die het deel van alle ongelovigen zal zijn, hen niet kan schaden.

2. Pergamus - Openbaring 2:12-17

Een onheilig verbond van de kerk met de wereld

De gemeente van de Heer had haar eerste liefde verlaten; de frisheid van het geloof en de gehechtheid aan Jezus, aan Zijn Persoon, die alles wat in de wereld is voor schade en drek houdt, was langzamerhand verdwenen; en de Heer kon slechts met droefheid aan haar denken. Om haar terug te brengen tot de eerste liefde en haar hart met nieuwe vreugde te vervullen, had Hij haar door de smeltkroes van de beproeving laten gaan en het de satan toegestaan zware vervolgingen over haar te brengen. Zij had die echter schitterend doorstaan. Het goud kwam gelouterd uit de smeltkroes tevoorschijn. Heerlijke getuigenissen van volhardend geloof hadden de martelaren gegeven. Tot verbazing en beschaming van de Romeinse keizers, die in het vinden van gruwelijke martelpraktijken hadden gewedijverd, had de gemeente aan de naam van Jezus vastgehouden en ook onder de zwaarste vervolgingen het geloof niet verloochend.

De Heer erkent dit met blijdschap. Hij zegt: 'En u houdt vast aan Mijn naam en het geloof in Mij hebt u niet verloochend, zelfs niet in de dagen waarin Antipas Mijn trouwe getuige was, die gedood werd bij u waar de satan woont' (2:13). Zo waren de vijanden overwonnen en was de satan verslagen. De verdrukkingen en vervolgingen hadden de kracht van het geloof heerlijk doen uitkomen, en de machteloosheid van de vijanden aangetoond. Evenals bij Job moest de satan met

beschaamde kaken afdruipen. Het was hem niet gelukt de gemeente te vernietigen of van het geloof af te brengen. Integendeel, zijn vijandschap had haar gelouterd, en het bloed van de martelaren was opnieuw gebleken het zaad van de kerk te zijn.

Maar keerde de gemeente terug tot haar eerste liefde? Hoewel zij de naam van Jezus had vastgehouden en het geloof niet had verloochend, bewerkte de verdrukking toch niet waartoe de Heer die had gezonden. Zolang de vervolging duurde, bleef zij staande en weerstond de duivel en trad zelfs overwinnend uit de strijd tevoorschijn. Maar zodra de vijand de wapens neerlegde, zodra de stormen bedaarden, zocht zij rust in deze wereld en liet zich door het vooruitzicht van eer en aanzien verleiden om het pad van afzondering te verlaten. In plaats van tot de eerste liefde terug te keren en zich nauwer aan Jezus te verbinden, week zij langzamerhand verder af en verzwagerde zich ten slotte met de vijanden van de Heer. 'Ik weet waar u woont, daar waar de troon van de satan is' (2:13), dat moest de Heer tegen haar zeggen.

Velen denken dat de satan niet langer de overste van de wereld was, nadat Christus gekruisigd was. Maar het tegenovergestelde is waar. Juist door de wereld tot het kruisigen van Christus te bewegen, is de duivel in de volle zin van het woord de overste van de wereld geworden. Hij voerde al vanaf het begin heerschappij over de mens, die hij tot zonde had verleid. Maar tot aan de verwerping van Christus kon men altijd nog hopen dat er tenminste enige kracht tegen de verleiding van de duivel was overgebleven bij de mensen. Het kruis evenwel toonde op onweerlegbare wijze dat de mens zich helemaal aan de macht van de satan had overgegeven.

God had de mens op allerlei wijzen op de proef gesteld. Hij had hem eerst zonder wet gelaten, toen onder de wet gesteld, ook Zijn wegen aan hem geopenbaard en Zijn macht getoond, en later de profeten tot hem gezonden. Maar in alles had de mens, overal en te allen tijde, de partij van de satan tegenover God gekozen. Er bleef nog slechts één proef over. God Zelf kwam in Christus, in de Zoon van Zijn liefde in deze wereld; niet om de wereld te oordelen, maar om haar te behouden. Het moest nu blijken wie de mens werkelijk was. En dit is inderdaad gebleken: de wereld verwierp Christus, zowel Joden als heidenen wezen Hem af. Wij willen niet dat Deze over ons Koning is, riepen de Joden. De duisternis heeft het licht gehaat. Gods Zoon werd aan het kruis genageld en uit de wereld gebannen.

Daardoor had de wereld zich volkomen aan de satan overgeleverd en zich openlijk onder zijn heerschappij gesteld. Van dat ogenblik af was de duivel erkend als overste van de wereld. Vóór de verwerping van Christus kon hij formeel niet tot overste van de wereld worden verklaard. Maar toen gebleken was dat de wereld de Zoon van God verwierp en Hem aan het kruis wilde nagelen, zei de Heer: 'Nu is het oordeel van deze wereld; nu zal de overste van deze wereld worden buitengeworpen' (Joh. 12:31). Hij zei ook: 'Want de overste van de wereld komt en heeft in Mij helemaal niets' (Joh. 14:30). De wereld, die zich helemaal aan de satan had toevertrouwd en openlijk zijn heerschappij boven de heerschappij van God had verkozen, heeft nu niets anders te wachten dan het oordeel. Het vonnis is geveld; de voltrekking volgt spoedig.

Gods gemeente is echter volkomen verlost van de wereld en verenigd met haar Heer, die door God als overste Leidsman is verheerlijkt in de

hemel. ‘U bent niet van deze wereld’, zei Jezus tegen Zijn discipelen, maar Ik heb u uit de wereld uitverkoren. En tegen de Vader zei Hij: ‘Zij zijn niet van de wereld, zoals Ik van de wereld niet ben’ (Joh. 17:16). Zoals U Mij uit de hemel gezonden hebt in deze wereld, zo heb ook Ik hen die U Mij gegeven hebt – en die Ik met Mijzelf in de hemel heb verenigd – in de wereld gezonden. Uit de macht van de duisternis zijn wij verlost en overgezet in het koninkrijk van de Zoon van Gods liefde. Wij zijn verlost uit de slavernij van de duivel, waaraan allen onderworpen waren, door Hem die door Zijn dood de boze heeft overwonnen, hem die de macht had over de dood (Hebr. 2:14-15).

Daarom is de plaats van de gemeente hier beneden een plaats van afzondering van de wereld. Zij is wel in de wereld gezonden om daar een getuige van Christus te zijn, maar zij behoort niet tot de wereld, zoals Christus niet van de wereld was. Wij zijn vreemdelingen op aarde. Geen eer of aanzien, rust of gemak heeft de gemeente hier te zoeken of te verwachten. Integendeel, zoals de wereld Christus haatte, zo haat zij ook ons. Wanneer de gemeente dus gaat ‘wonen’, d.i. haar rust en gemak gaat zoeken daar waar de troon van de satan is, namelijk in de wereld, dan heeft zij haar eigen plaats van afzondering verlaten en haar roeping verzaakt.

Helaas heeft de gemeente van de Heer haar plaats verlaten en niet vastgehouden aan het Hoofd, d.i. Christus, maar zich met de wereld verenigd. Wat de duivel niet gelukt is door de vervolgingen, dat heeft hij tot stand gebracht door zijn listen. In plaats van de vervolging van buiten kwam er verleiding vanbinnen. In Smyrna zien wij hem als een brullende leeuw, die zoekt wie hij zou mogen verslinden.

In Pergamus daarentegen vinden wij hem als de verleidende slang, die door allerlei vleierijen probeert de gemeente van haar plaats van afzondering af te brengen en haar zo te gronde te richten.

Er is een heel groot verschil tussen de vervolging in Smyrna en de verleiding in Pergamus. In Smyrna zei de Heer: 'Zie, de duivel zal sommigen van u in de gevangenis werpen, opdat u op de proef gesteld wordt'. Om de gemeente tot haar eerste liefde terug te brengen, zond de Heer de beproeving. Maar Hij kon eveneens tegen haar zeggen: 'Wees trouw tot de dood, en Ik zal u de kroon van het leven geven' (2:10). Met die heerlijke belofte ondersteunde Hij haar te midden van de vervolgingen. Om verdere afwijking van Hem te voorkomen, werd de gemeente in de vuuroven gebracht. Het was de Heer Zelf, die het de satan toeliet de vervolging te verwekken; en Hij ondersteunde de gemeente, zodat zij Zijn naam bewaarde en het geloof in Hem niet verloochende.

In Pergamus daarentegen volgde verleiding tot zonde en geestelijke hoererij, naast de valse leer van de Nicolaïeten. Hoewel de Heer in Zijn wijsheid dit toeliet, kan er toch niet worden gezegd dat *Hij* deze verzoeken en valse leringen deed komen. Dit kan Hij niet doen, omdat Hij door het kwade niet wordt verzocht en *Zelf* niemand verzoekt. Het was dus een oordeel dat over de gemeente kwam. Toen zij de afwijking van Hem, die in Efeze al was begonnen, ondanks de verdrukking die over haar kwam niet oordeelde en niet ervan genas, moest de Heer de gemeente overlaten aan de verleiding van de boze, die haar maar al te bereid vond op valse voorstellingen in te gaan en naar zijn misleidende stem te luisteren.

Het is duidelijk genoeg waar het in Pergamus om gaat. De Heer zegt: ‘Maar Ik heb enkele dingen tegen u: dat u daar hebt die aan de leer van Bileam vasthouden, die Balak leerde de zonen van Israël een strik te spannen, om afgodenoffers te eten en te hoereren’ (2:14). Door de herinnering aan de boosheid van de man, die het loon van de ongerechtigheid liefhad (2 Petr. 2:15), zien wij welke beginselen door de vijand in de gemeente werden binnengebracht. Balak, die geen kans zag om Israël te verhinderen Kanaän binnen te trekken, wilde Bileam overhalen het volk van God te vervloeken. Bileam had dit graag gedaan; er was hem alles aan gelegen het loon van de ongerechtigheid te verkrijgen. Maar tegenover de aanklager van de broeders nam de Heere Zijn volk in bescherming en Hij dwong de profeet om in plaats van vervloekingen de heerlijkste zegeningen over Israël uit te spreken.

In zijn verwachtingen teleurgesteld, wilde toen deze man – in woede ontstoken over het mislukken van zijn pogingen om het volk te verderven –, het verleiden tot ongeoorloofde verbintenissen met de dochters van Moab; en hij slaagde hierin maar al te zeer. Het heilige zaad van Abraham verbond zich met de onheilige kinderen van de wereld; en een verschrikkelijk oordeel van God was de straf op de gruweldaad.

Zo ging het ook in de gemeente van de Heer. Toen de duivel zag dat de christenen, ondanks de hevigheid van de vervolging zich meer en meer van de wereld begonnen af te zonderen, en voortdurend in aantal toenamen, staakte hij de vervolging en begon de gelovigen rust en gemak hier beneden, eer en aanzien in de wereld en heerschappij over de koningen van de aarde aan te bieden. De gemeente liet zich

vangen in de voor haar gespannen strik. Zij begon te streven naar bescherming en erkenning door de staat. Zij nam allerlei personen op die in de gemeente niet thuishoorden, die haar te gronde richtten en tot dwaling en wereldsgezindheid verleidden. Totdat uiteindelijk in de derde eeuw de Romeinse keizer Constantijn de Grote met zijn hele hof tot het christendom overging en door de gemeente met veel vreugde werd ontvangen. De christenen bereikten hierdoor hoge staatsambten, en de christelijke godsdienst werd tot staatsgodsdienst verheven.

Maar de gemeente gaf hiermee haar onafhankelijkheid van de wereldse machten prijs en boog zich onder de scepter van de keizer, die in haar kerkelijke vergaderingen de ereplaats kreeg en het hoogste woord voerde. Zij die alleen van Christus afhankelijk moest zijn, werd in elk opzicht afhankelijk van de koningen van de aarde. Want zonder hun goedkeuring mocht geen enkel besluit genomen of uitgevoerd worden. Zo werd dus het ongelijke juk tussen de gemeente en de wereld gesloten. Het onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen, tussen Christus en Belial, was verdwenen. De gemeente had haar positie buiten de legerplaats verlaten, waar haar Heer en Heiland Zich bevond, en woonde voortaan daar waar de troon van de satan is.

Bedenken wij wel dat de gemeente hiertoe niet gedwongen werd, maar dat zij vrijwillig en vreugdevol die onheilige verbintenis met de wereld sloot, in de mening een grote triomf te hebben behaald. Zij wist heel goed dat de keizer en zijn hovelingen geen ware christenen waren; zij willigde zelfs het verlangen van de keizer in om zijn doop uit te stellen tot aan zijn doodbed; en zij liet allerlei ongerechtigheid en zonde zonder bestraffing toe, die onbekeerde maar tot de christelijke

kerk toegetreden mensen bedreven. Wat toen plaatsvond, verschilt dus hemelsbreed van wat wij in de Handelingen en de brieven van de apostelen lezen. Want als wij daar over personen horen die binnengeslopen waren, die huichelden en uit winstoogmerk christen werden, dan zien wij dat zij werden uitgesloten, zodra zij ontmaskerd waren, of dat zij vrijwillig de gemeente verlieten daar zij het in haar midden niet konden uithouden. Terwijl in de derde eeuw de gemeente willens en wetens duizenden totaal onbekeerde, ongelovige mensen in zich opnam om daardoor eer en macht in de wereld te krijgen.

‘Willens en wetens’ zeg ik, want de Heer had de gemeente genoeg gewaarschuwd tegen deze vereniging met de wereld. Paulus zegt: ‘Gaaf niet met ongelovigen onder een ongelijk juk. Want welk deelgenootschap hebben gerechtigheid en wetteloosheid? Of welke gemeenschap heeft licht met duisternis? En welke overeenstemming heeft Christus met Belial? En wat voor deel heeft een gelovige met een ongelovige? En welke overeenkomst heeft Gods tempel met afgoden? Want wij zijn de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal onder hen wonen en wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn. Daarom, gaat weg uit hun midden en scheidt u af, zegt de Heer, en raakt niet aan wat onrein is, en Ik zal u aannemen; en Ik zal u tot Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heer, de Almachtige’ (2 Kor. 6:14-18).

En Johannes zegt: ‘Hebt de wereld niet lief, noch wat in de wereld is. Als iemand de wereld liefheeft, is de liefde van de Vader niet in hem. Want al wat in de wereld is: de begeerte van het vlees, de begeerte van de ogen en de hoogmoed van het leven, is niet uit de Vader, maar is

uit de wereld. En de wereld gaat voorbij en haar begeerte, maar wie de wil van God doet, blijft tot in eeuwigheid' (1 Joh. 2:15-17).

De gevolgen waren natuurlijk treurig. De eenvoud van de gemeente was verdwenen. Het woord van de Heer werd vergeten: 'Eén is uw Meester, en u bent allen broeders'. Allerlei ambten en posten werden ingesteld en ingevoerd, waardoor enkelen over de massa regeerden. De man met de gouden ring en de sierlijke kleding kreeg de ereplaats; heidense tempels werden in christelijke kerken veranderd. Heidense feestdagen maakten plaats voor de 'christelijke' feestdagen. De eenvoudige eredienst van de eerste christenen veranderde in een dienst om het vlees te strelen. Duizenden en duizenden lieten zich in de kerk opnemen, zodat haast de hele Romeinse wereld een christelijk kleed had aangedaan – zonder evenwel de heidense leefwijze vaarwel te zeggen. Zo was de weg gebaad voor de afval van de gemeente, die ons in de brief aan Thyatira wordt geschilderd.

Het spreekt vanzelf dat in zo'n treurige situatie dwalingen de gemeente binnendrongen en snel ingang vonden. 'Zo hebt ook u er die op dezelfde wijze aan de leer van de Nicolaiëten vasthouden', zegt de Heer tegen Pergamus (2:15). In Efeze was dit kwaad al aanwezig; maar daar kon Hij nog zeggen: 'Maar dit hebt u, dat u de werken van de Nicolaiëten haat, die ook Ik haat' (2:6). Nu was dit kwaad evenwel schrikbarend toegenomen. Er waren niet slechts enkele personen, die de *werken van de Nicolaiëten* deden, maar hun *leer* had ingang gevonden.

Ongerechtigheid, zonde, heidens ongeloof en bijgeloof werden geduld om invloed te krijgen en te houden. De wereld wilde die invloed wel verlenen, als zij maar onder christelijke vorm haar

lusten kon botvieren. Het was nog erger dan het antinomianisme ¹, daar het zich niet alleen tegen de wet maar tegen Christus verzette, en onder christelijke naam ongerechtigheid bedreef, zelfs bij de christelijke eredienst, en zodoende Christus tot een Dienaar van de zonde maakte. In de grond van de zaak was de vereniging van de gemeente met de wereld niets beter dan het antinomianisme, want om eer en aanzien te verwerven werden heidenen zonder waar geloof tot christenen gemaakt en in de gemeente opgenomen.

Na dit alles overdacht te hebben, zal het ons niet verwonderen dat de Heer Zich op zo'n ernstige wijze tot Pergamus richt en Zich aan deze gemeente voorstelt als Degene met het scherpe, tweesnijdende zwaard (2:12). Dit tweesnijdende zwaard is, zoals wij weten, het Woord van God, dat ook levend en krachtig is en doordringt tot de verdeling van de ziel en van de geest; en het oordeelt de gedachten en overleggingen van het hart. Dit Woord, waarnaar de gemeente haar gedrag en wandel behoort in te richten, daar het Gods gedachten en geboden bevat, brengt alles aan het licht en oordeelt alles wat daarmee in tegenspraak is.

In de Openbaring is dit Woord het zwaard waarmee de Heer oorlog voert en oordeelt. Waar het door de val van de gemeente niet meer de levende, oordelende kracht in haar midden uitoefende om het kwaad te bestraffen en de zondaar te oordelen, daar wordt het in de hand van de Heer het instrument om de bozen te verderven. 'Bekeer

1 De opvatting dat wanneer men het evangelie aanvaardt, de morele wet niet langer van toepassing is. Het misbruiken dus van de christelijke vrijheid onder het nieuwe verbond.

u dan; maar zo niet, Ik kom spoedig naar u toe en Ik zal oorlog tegen hen voeren met het zwaard van Mijn mond' (2:16).

Laten wij allen op deze ernstige woorden van Jezus achtgeven: 'Wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt' (2:17). Als wij tot de overwinnaars behoren, dan zullen de uitnemende zegeningen die de Heer hier belooft, ons deel worden. Wie zijn de overwinnaars hier? In Efeze waren het allen die de eerste liefde niet verlaten hadden, of tot de eerste liefde waren teruggekeerd. In Smyrna behoorden zij die te midden van de vervolging volhardden tot de overwinnaars. Maar wie zijn de overwinnaars in Pergamus? Dat zijn allen die zich niet lieten meeslepen door de leer van Bileam, die de leer van de Nicoläieten haatten en hun afzondering van de wereld bewaarden.

Behoren wij tot hen? Hebben wij de grote zonde van de gemeente, in de derde eeuw bedreven en sindsdien volgehouden, voor God geoordeeld? Is het ongelijke huwelijk van de gemeente met de wereld ons een gruwel? Het is niet gemakkelijk tot dit inzicht te komen. Wij moeten dan tegen de stroom van de algemene opinie ingaan. In de meeste kerkgeschiedenissen wordt de opneming van keizer Constantijn in de christelijke kerk en het christianiseren van het Romeinse Rijk de triomf van het christendom genoemd, en worden de gebeurtenissen in de derde eeuw als een hoogtepunt in de geschiedenis van de kerk aangemerkt. Maar die geschiedenissen zijn door de mens geschreven, en de mens is leugenachtig; God alleen is waarachtig.

In Gods kerkgeschiedenis wordt dit feit heel anders beoordeeld. Het wordt daar gelijkgesteld met de boosheid van Bileam, die het heilige

zaad van Abraham wilde verenigen met goddeloze, wereldse mensen en daardoor te gronde wilde richten. Weliswaar is de *wereld* door deze vereniging uiterlijk beter geworden; maar de *gemeente* heeft haar eigen karakter verloren, haar roeping verzaakt, haar Heer onteerd en haar heerlijkheid prijsgegeven. De wereld is 'christelijk' geworden en heeft daardoor vele voorrechten verkregen en voordelen behaald. Maar de gemeente is te gronde gericht en is van een reine maagd die aan één man was verloofd, veranderd in een overspeelster, over wie het oordeel zal komen, als zij zich niet bekeert.

Als wij ons maar aan Gods Woord vasthouden, dan zullen wij inzien hoe ernstig de gemeente is afgeweken. In plaats van onszelf zoals Lot in het goddeloze Sodom te kwellen over de ongerechtigheid van de goddelozen, zullen wij ons terugtrekken en in afzondering van de wereld en haar godsdienst leven, om ons hele hart en leven toe te wijden aan het verheerlijkte Hoofd van de gemeente, met Wie ons leven verborgen is in God en die ons na de reis door de woestijn van deze wereld in het hemelse Kanaän brengt.

De beloften, aan de overwinnaars gegeven, zijn drieërlei. 'Wie overwint, die zal Ik geven van het verborgen manna, en Ik zal hem een witte steen geven en op de steen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan hij die hem ontvangt' (2:17). Dus: het verborgen manna, een witte keursteen en een nieuwe naam.

1. Het verborgen manna

Het manna is de afschaduwing van de Zoon van God, die Mens geworden is om het leven aan onze zielen te geven. Het spreekt van

Zijn komst in vernedering, onderworpen aan alle gevolgen van de zonde; en het is Gods voorziening voor onze dagelijkse wandel door de woestijn; want er wordt van het manna gesproken in betrekking tot Jezus, als het brood van het leven, dat uit de hemel is neergedaald (Joh. 6).

Maar wat is het *verborgen* manna? God liet elke morgen het manna regenen uit de hemel rondom de legerplaats in de woestijn, opdat de Israëlieten het elke dag zouden verzamelen, en zij zo zouden leven bij alle woord dat uit de mond van God uitgaat. Eveneens moet Christus het dagelijks voedsel voor de gelovige zijn, zolang wij in de woestijn van deze wereld verblijven. Maar het verborgen manna is iets anders. Er moest op Gods bevel een gouden kruik met manna gevuld worden, en voor het aangezicht van de Heer worden gebracht in het heiligdom; opdat de Israëlieten, wanneer zij in het beloofde land zouden gekomen zijn, daardoor de voortdurende herinnering zouden hebben aan het voedsel waarvan zij in de woestijn hadden genoten.

Dit verborgen manna is voor ons de herinnering aan Christus, die als Mens te midden van vernedering en lijden in de woestijn heeft gewandeld en door Zijn volmaakte gehoorzaamheid het Voorwerp van Gods vreugde en welbehagen was. In de eeuwigheid zal iedere overwinnaar, die trouw geweest is in zijn afzondering van de wereld en met de verworpen Christus buiten de legerplaats is gegaan, het onafgebroken genot smaken van de gemeenschap met God in Zijn waardering van Christus, die in Zijn vernedering en lijden een volmaakte gehoorzaamheid heeft geopenbaard en al Gods deugden en heerlijkheden heeft tentoongespreid.

Heerlijk deel van de overwinnaars! Maar om het deelachtig te worden, moeten wij trouw met de verworpen Christus wandelen en de beginselen van Bileam uit onze harten bannen. Want wij kunnen onmogelijk van Christus genieten, als wij verenigd zijn met de zonde en de wereld. De mogelijkheid daaraan vast te houden is niets anders dan de leer van de Nicolaiëten. Wij kunnen wel Christus bewonderen; wij kunnen Zijn leven en Zijn daden wel mooi en treffend vinden; wij kunnen ons zelfs in de lezing ervan verheugen, en toch met de wereld samengaan. Maar wij kunnen onmogelijk van Christus genieten en ons met Hem voeden, zolang wij ons niet buiten de legerplaats bevinden om Zijn smaadheid te dragen.

2. De witte keursteen

Wanneer men ten gunste van iemand wilde stemmen, dan wierp men een witte steen in de schaal. De witte steen stelt dus voor de erkenning en waardering door Christus voor de overwinnaar. God heeft Jezus, die vernederd en verworpen was, met eer en heerlijkheid gekroond aan Zijn rechterhand, en Hem macht gegeven over alle dingen. Zo zal de Heer Jezus allen die aan Zijn verwerping en smaad hier beneden hebben deelgenomen, voor Zijn Vader en de heilige engelen, en tegenover de hele wereld als Zijn uitverkorenen eren en kronen.

3. De nieuwe naam

Op de witten keursteen is een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan degene die hem ontvangt. Er is in de hemel een vreugde,

waarin allen samen delen. Myriaden stemmen mengen zich in het harmonische lofgezag, evenals er op aarde voorrechten zijn waarin alle gelovigen zich gezamenlijk verheugen. Maar wij hebben evenzeer onze persoonlijke vreugden, en de Heer stelt prijs op onze persoonlijke toewijding en liefde. U kunt nooit mijn bijzondere gemeenschap met Christus en mijn bijzondere vreugde kennen, en ik weet van de uwe niets af. Ieder weet dit slechts voor zichzelf.

Zo zal het ook in de hemel zijn en blijven. Ieder krijgt een naam, die niemand kent dan hij die hem ontvangt. Voor ieder ander heeft die naam geen betekenis. Onze dierbare Heer zal Zich aan ieder van ons op een bijzondere, eigen wijze openbaren. Iedere overwinnaar zal bijzondere vreugde smaken. Ieder zal in persoonlijke gemeenschap met de Heer leven en een afzonderlijk onderhoud met Jezus hebben. Ieder zal genietingen hebben, die onderscheiden zullen zijn van de algemene vreugde en het genot dat allen gezamenlijk ten deel zal vallen.

Wat een heerlijke beloften! Hier beneden ten gevolge van de zonde van de gemeente misschien verlaten worden; tegen de algemene opinie moeten oproeien als tegen een sterke stroom; beschuldigd worden van enghartigheid, betweterij, hoogmoed en gemakzucht. Maar deze beloften geven moed en kracht, troost en blijdschap aan de ziel en stellen ons in staat het scheve oordeel van mensen te verdragen. De goedkeuring van de Heer is meer waard dan de toejuicing van de mensen. Het genot van de bijzondere gemeenschap met Jezus, nu al hier, en eenmaal volmaakt in het Vaderhuis, is het wel waard om door de mensen verkeerd beoordeeld en onrechtvaardig beschuldigd te worden.

Voor het delen in de smaadheid van Christus geroepen te worden tot het genot van de vreugde van God in de Zoon van Zijn welbehagen, loont wel de moeite en het lijden. De Heer weet Zijn getrouwen te bewaren, te sterken, te bemoedigen, tot volharden bekwaam te maken. En Hij doet dit gewoonlijk door hun de heerlijkheid die hen wacht voor te houden en de hemelse zegen die Hij hun zal schenken. Met de blik daarop gevestigd, genieten wij nu al de voorsmaak ervan. En waar deze beloften worden gegeven aan allen die overwinnen, worden de overwinnaars erdoor aangemoedigd om in hun strijd tegen de wereld en haar godsdienst, tegen de dwaling en haar gevolgen te volharden, en in voortdurende afzondering buiten de legerplaats de smaadheid van Christus te dragen en alleen te vragen naar het Woord van God en de goedkeuring van de Heer Jezus.

4. Thyatira - Openbaring 2:18-29

Het oordeel over de afgodische kerk,
de beloften voor het overblijfsel

Op een hellend vlak kan men niet blijven staan. Deze waarheid treedt duidelijk aan het licht, wanneer wij de geschiedenis van de christelijke kerk op aarde overdenken, zoals God die heeft meegedeeld in Zijn Woord. Toen de tuchtigende hand van God de gemeente niet had kunnen terugbrengen tot haar eerste liefde, zocht zij rust, eer en aanzien in de wereld, gaf zij haar heerlijke roeping prijs, verliet haar hemelse standpunt, verloor de hoop van de heerlijkheid uit het oog en verzwagerde zich met de wereld, waarvan de duivel de overste is; en hij vierde een van zijn triomfen in deze onheilige verbintenis. En nu ging het van kwaad tot erger. Ongerechtigheid, huichelarij, dwaling, ontering van God en Christus namen hand over hand toe, totdat zelfs afgodendienst en beeldendienst de ware verering van God verving. Zo werd de afval van de waarheid en van Christus een voldongen feit. In de brief aan de gemeente te Thyatira heeft de Heer de ernstige toestand waarin de gemeente vervallen is, in enkele korte maar treffende bewoordingen getekend.

Terwijl in de brief aan Pergamus de goddeloosheid van Bileam, die het heilige zaad met de onheilige afgodendienaars wilde vermengen, voor ogen wordt gesteld als het gepaste beeld van de verbintenis van de kerk met de wereld in de derde eeuw onder Constantijn de Grote,

worden wij in de brief aan Thyatira teruggevoerd naar de duistere dagen van Achab en Izebel. Toen boog Israël zich niet alleen neer voor de gouden kalveren van Jerobeam, maar verviel tot de dienst van de Baäl: ‘Maar Ik heb tegen u, dat u de vrouw Izebel, die zich een profetes noemt, laat begaan; en zij leert en misleidt Mijn slaven om te hoereren en afgodenoffers te eten’ (2:20).

Uit de voorbeelden die Christus gebruikt om de toestand in de gemeente voor te stellen, blijkt hoezeer de goddeloosheid was toegenomen. Bileam was een vijand die buiten het volk stond en het door zijn goddeloze raad aan Balak ten val wilde brengen. Izebel daarentegen was de goddeloze macht in het midden van Israël zelf, de slechte vrouw die Achab tot allerlei ongerechtigheid aanspoorde en hem tot bloedschuld verleidde. Zij trad op als de werkzame vijandin van Gods getuigen, en was in het geheim en ook openlijk de beschermster van de priesters en de profeten van de Baäl.

Ontzettend ernstig is het dat de Heer deze goddeloze vrouw gebruikte als beeld van de ongerechtigheid die in Zijn gemeente werd aangetroffen. En toch is het voor eenieder die bekend is met de geschiedenis van de christelijke kerk op aarde wel duidelijk dat het beeld niet overdreven is. Het schildert helaas maar al te duidelijk de toestand, waarin de kerk na haar verbintenis met de wereld was vervallen. Die slechte toestand bereikte een toppunt in de duistere Middeleeuwen, toen evenals in de dagen van Izebel afgodendienst en goddeloosheid, heiligschennis en vervolging van de weinige getrouwen die er nog werden gevonden de gemeente van Christus veranderden in een woonplaats van demonen en een bewaarplaats van onreine geesten en elke onreine en gehate vogel.

Als wij de bijzonderheden van de beschrijving wat nader beschouwen, zal deze toestand ons nog duidelijker worden. 'Ik heb tegen u dat u de vrouw Izebel laat begaan', zegt de Heer (2:20). De gemeente als één geheel was dus gekenmerkt door toelating en wettiging van het kwaad. Het is niet meer zoals vroeger, toen er kon worden gezegd: 'U kunt de bozen niet verdragen' (2:2). Integendeel, er was een openlijk toelaten van de goddeloze geest, die in de gemeente woonde en werkte. Het pausdom met zijn aanmatiging van onfeilbaarheid, dat onder de dekmantel van godsverering en het hooghouden van de naam van Christus de grofste dwalingen invoerde en goddeloosheid bedreef, kon ongehinderd zijn macht in de kerk uitoefenen, zodat de slaven van de Heer verleid werden om te hoereren en afgodenoffer te eten. Dit zijn zinnebeeldige uitdrukkingen (2:20).

De zonde van hoererie of overspel is typerend voor de goddeloze verbintenis van de kerk met de wereld, die overeenkomt met het verlaten van Jahweh door Israël, dat Zijn vrouw werd genoemd. Door de vereniging met de goden van de volken was het volk een overspeelster. Het eten van afgodenoffers duidt de gemeenschap aan met de macht van de satan, 'want de dingen die de volken offeren, offeren zij aan de demonen en niet aan God'. Maar behalve deze slaven van de Heer, die door de boze macht van het pausdom werden verleid, waren er ook 'kinderen' van Izebel, dat wil zeggen: personen die uit de bestaande goddeloosheid voortgekomen en er geheel in opgevoed waren.

Geen wonder is het dat de Heer het oordeel over de gemeente uitspreekt: 'Zie, Ik werp haar op een bed en werp hen die met haar overspel bedrijven in grote verdrukking, als zij zich niet bekeren van

haar werken. En haar kinderen zal Ik door de dood ombrengen, en alle gemeenten zullen weten dat Ik het ben die nieren en harten doorzoek; en Ik zal u geven ieder naar uw werken' (2:22-23). Let erop dat de Heer niet zegt, zoals tegen Efeze: 'Ik zal uw kandelaar van zijn plaats wegnemen' (2:5).

Thyatira was geen lichtdraagster meer. De kerk in de Middeleeuwen, door het pausdom bedorven, werd niet meer als een licht erkend. Alles is duisternis geworden. 'Als dan het licht dat in u is, duisternis is, hoe groot is de duisternis', heeft Jezus gezegd (Matt. 6:23). Dat waarmee Efeze werd bedreigd, was in vervulling gegaan, omdat de gemeente zich niet had bekeerd maar van kwaad tot erger was gegaan en nu zelfs een overspeelster was geworden en zich in de macht van de duivel bevond. De kandelaar was van zijn plaats weggenomen en het oordeel zou volgen. Dit oordeel wordt beschreven in Openbaring 17 en 18. De Heer zal het uitvoeren door middel van de volken van de aarde. Die zullen de hoer haten, en haar woest en naakt maken en haar vlees eten, en haar met vuur verbranden; want God heeft in hun harten gegeven *om Zijn bedoeling uit te voeren* (Openb. 17:17).

Dit oordeel is evenwel nog niet gekomen. Want zo lezen wij: 'En ik heb haar tijd gegeven om zich te bekeren en zij wil zich van haar hoerij niet bekeren' (2:21). Op merkwaardige wijze, zoals Hij dit alleen doen kan, heeft de Heer de kerk van de Middeleeuwen, die zuchtte onder de goddeloze macht van het pausdom, uit de diepe slaap waarin zij was wakker geschud en Zijn heerlijk licht doen stralen in haar duisternis. De gezegende kerkhervorming heeft duizenden vrijgemaakt van de boeien, waarin zij gekluisterd lagen. In alle landen van Europa weerklonk de heerlijke boodschap van het

ware evangelie. De prediking van de rechtvaardiging uit het geloof alleen zonder de werken van de wet vond overal ingang, verwekte vrede en vreugde, opende de ogen voor de dwalingen van de Roomse kerk en deed een verandering in de gedachten en de gezindheid van de mensen ontstaan, die hoop gaf op de terugkeer van de hele kerk in de paden van geloof en recht.

Maar die hoop is helaas niet verwezenlijkt. Wel onttrokken zich duizenden, hele volken zelfs, aan de heerschappij van Rome. Wel schudde de Roomse kerk op haar grondvesten, maar de duivel triomfeerde opnieuw. Rome bekeerde zich niet. Na de eerste schok richtte zij haar hoofd weer omhoog, vervolgde te vuur en te zwaard de discipelen van de Heer en slaagde erin de ketterij, zoals zij de waarheid noemde, in vele landen uit te roeien, waar duizenden tot waarachtig geloof in Jezus waren gekomen. Zij hernam haar plaats. Opnieuw oefende zij haar macht uit en bleef de volken die aan haar onderworpen waren, in onkunde en bijgeloof onderdrukken. Zij scheen niets te hebben geleerd, dan misschien alleen dit dat zij bedachtzamer diende te wezen en haar ongerechtigheden niet meer openlijk moest bedrijven.

En zo is het tot op de huidige dag gebleven. Zeker kan Rome niet meer haar heerschappij uitoefenen, zoals zij dat deed in de Middeleeuwen. Een andere geest, evenzeer uit de afgrond, namelijk de geest van ongelooft en van revolutie verhindert haar daarin. Maar daarom is zij niet veranderd. Integendeel, zij is wat de leer betreft in onze eeuw verder van de waarheid afgeweken dan ooit. Wat nooit als leerstuk van de kerk was verkondigd, is in onze eeuw ondanks de tegenstand van velen tot leerstuk verheven: de onfeilbaarheid van de paus en de

onbevleete ontvangenis van Maria – zodat de kerk, in plaats van zich bekeerd te hebben, in goddeloosheid is toegenomen.

En als zij de macht had en de omstandigheden het toelieten, dan kunnen wij ervan uitgaan dat dezelfde vervolgingszucht, wreedheid en bloeddorst van Luthers dagen zich zouden herhalen. Wat met groepen gelovigen in Spanje en in Italië is gebeurd, levert daarvan het overtuigend bewijs. Het is vooral in onze dagen van belang daaraan te denken. Velen zien in een bondgenootschap met Rome geen gevaar. Zij spreken en schrijven over de Roomse kerk alsof zij anders is geworden dan vroeger; alsof men haar meer zou kunnen vertrouwen; alsof het haar om de waarheid te doen is. Maar dit is een vergissing. Naarmate Rome in kracht toeneemt, zal zij haar ware karakter weer tonen en zal blijken dat de leus dat het doel de middelen heiligt, nog altijd de drijfveer van haar handelen is. Wie zich door Gods Woord laat onderwijzen, zal op de hoede zijn voor haar invloed en zich niet laten misleiden door voorgewende zachtzinnigheid, of door fraaie en volgens de tijdgeest ingegeven adviezen van de paus.

Ook is het van belang op te merken dat Gods Woord ons leert dat de Roomse kerk zeker niet de verdwijning nabij is, maar nog een glorietijd tegemoet zal gaan. Wij kunnen nu al overal zien hoe haar macht sterk toeneemt. In bijna alle landen van Europa staat de regering en de wetgevende macht onder haar invloed; en vaak kunnen zonder haar wil geen wetten worden uitgevaardigd of besluiten worden genomen. En als de ware gelovigen bij de komst van de Heer in de hemel zijn opgenomen, zal haar macht en aanzien groter worden en zal zij het weer herstelde Romeinse rijk besturen; want zoals wij in Openbaring 17 lezen: de vrouw zit op het beest. Maar dan zal ook haar oordeel

op één dag komen; de volken zullen haar haten, haar woest maken en haar met vuur verbranden. Voorgoed verdwijnt zij dan van de aarde om plaats te maken voor de godsdienst van de antichrist, die tenietgedaan zal worden door de komst van de Heer Jezus op de wolken van de hemel met kracht en grote heerlijkheid. Hij zal alle vijanden leggen tot een voetbank voor Zijn voeten, om Zijn heerlijke en gezegende heerschappij hier beneden te vestigen.

Het was te verwachten, nu de Heer de gemeente niet meer als lichtdraagster erkent, nu Hij haar tijd gegeven heeft om zich te bekeren maar zij dit niet gedaan heeft en Hij het oordeel over haar moet uitspreken, dat het karakter van Zijn schrijven aan haar heel anders zou worden.

Zoals ik al opmerkte, komen in de drie eerste brieven de woorden: 'Wie een oor heeft, laat hij horen wat de Geest tot de gemeenten zegt' vóór de beloften aan de overwinnaars. Terwijl in de brief aan Thyatira die woorden voor het eerst (en daarna ook in de drie volgende brieven) aan het einde van de brief komen, na beloften aan de overwinnaars. Zodat de beloften in de eerste drie brieven tot de hele gemeente werden gericht, maar in de laatste vier alleen tot de overwinnaars. De reden is dat in Efeze, Smyrna en Pergamus de gemeente als zodanig, in haar geheel tot bekering werd opgeroepen.

Terwijl de Heer in Thyatira, als de onbekeerlijkheid van de gemeente gebleken is, Zich niet meer richt tot het geheel, maar uitsluitend spreekt tot het overblijfsel dat er gevonden wordt. Duidelijk wordt dit overblijfsel van het geheel onderscheiden. In de voorgaande brieven is dit niet het geval; er bestond toen nog hoop dat de gemeente als geheel zich zou bekeren. Die hoop was nu vervlogen. De massa blijft

zoals zij was. De Heer had gesproken over Zijn slaven, die zich door Izebel lieten verleiden en over de kinderen van Izebel voor wie de deur van de genade was gesloten en die met de dood werden bedreigd. Maar er was toch wel een overblijfsel: ‘Tot u zeg ik, tot de overigen in Thyatira, allen die deze leer niet hebben, die de diepten van de satan, zoals zij zeggen, niet hebben gekend: Ik leg u geen andere last op; wat u echter hebt, houdt dat vast totdat Ik kom’ (2:24-25).

Duizenden hebben in de donkere Middeleeuwen de leer van Izebel weerstaan. De Waldenzen, de Albigenzen, de Hussieten en vele anderen verwierpen de dwalingen van de Roomse kerk, veroordeelden de goddeloosheid en scheidten zich in meerdere of mindere mate van haar af. Hevig werden zij soms vervolgd, en heerlijke daden van geloof en liefde werden door hen verricht. Het is daarom dat de Heer kon zeggen tegen Thyatira: ‘Ik weet uw werken, en uw liefde, en uw geloof, en uw dienst, en uw volharding, en dat uw laatste werken meer zijn dan de eerste’ (2:19).

Hoe groter de duisternis is, des te helderder schijnen de sterren. De Heer verheugt Zich over hun trouw en verdedigt hen tegenover de laster van hun vijanden. Zij werden beschuldigd een verbond met de duivel gemaakt te hebben, maar de Heer geeft hun getuigenis dat die beschuldiging geheel vals was; zij hadden de diepten van de satan niet gekend, maar zich in getrouwheid aan de Heer vastgehouden. Evenwel werd er grote onkunde bij deze gelovigen gevonden; de kenmerkende waarheden over de gemeente, haar roeping en haar hoop kenden zij niet. Daarom wilde de Heer geen andere last op hen leggen; zij zouden die niet kunnen dragen. Het enige dat Hij van

hen verlangt, is dat zij vasthouden wat zij bezaten, totdat Hij komt (2:24-25).

Voor de eerste maal in deze zeven brieven wordt hier over de wederkomst van de Heer gesproken. Dit is merkwaardig. Het oog van het overblijfsel wordt niet gericht op een verandering in de toestand van de gemeente of haar terugkeer tot de dagen van de eerste liefde; maar haar blik wordt gevestigd op de wederkomst van Christus. Van de hele gemeente is geen bekering of terugkeer tot haar oorspronkelijke toestand meer te verwachten. Zij heeft opgehouden een lichtdraagster te zijn, het oordeel is uitgesproken. Daarom worden de getrouwen getroost met de hoop op de wederkomst van Christus. Die hoop wordt hier niet voorgesteld, zoals in het begin, als de heerlijke verwachting waardoor de gemeente boven de wereld wordt verheven, maar als de troost van de getrouwen te midden van de treurige toestand waarin de gemeente zich bevindt en bij het ondervinden van de goddeloosheden van Izebel. Als er van de gemeente op aarde niets meer is te verwachten, zo blijft de Heer van de gemeente toch Dezelfde. Op Hem vestigt zich de blik van de getrouwen, en in Zijn heerschappij en heerlijkheid verblijdt zich hun ziel.

‘En wie overwint en Mijn werken tot het einde toe bewaart, die zal Ik macht geven over de volken; en hij zal hen hoeden met een ijzeren staf; als pottenbakkersvaten verbrijzeld worden, zoals ook Ik die macht van Mijn Vader heb ontvangen; en Ik zal hem de morgenster geven’ (2:26-28).

Twee kenmerken van de komst van de Heer worden hier aangeduid. Eerst de komst van de Heer ten opzichte van de wereld, daar er

gesproken wordt van het ontvangen van macht over de volken. En ten tweede de komst van de Heer voor de heiligen als de blinkende Morgenster. Wel merkwaardig is de uitdrukking: ‘Wie overwint, die zal Ik macht geven over de volken’ (2:26). In de tijd toen de gemeente op haar ware standpunt stond en haar hemelse roeping vervulde, wordt zo iets niet tegen haar gezegd. Maar van het ogenblik af dat de belijdende kerk de plaats is geworden, waar de ware gelovigen aan allerlei beproevingen en vervolgingen waren blootgesteld, worden hun bijzondere beloften geschonken om daardoor hun geloof te versterken en hen tot volharding aan te moedigen.

Uit de geschiedenis weten wij dat in duistere tijden mannen van geloof zich een weg hebben moeten banen door de ongerechtigheid waarin de gemeente was vervallen, vol vrees ontdekt te worden door mensen die de naam van Christus claimden maar Zijn vijanden waren, onderworpen aan vervolging door de machten die op aarde heersten. Want de belijdende kerk verkeert deels in de macht van de satan, die haar tot ongerechtigheid en afval verleid heeft en die door de volken zijn heerschappij uitoefent. Wie nu in deze tijd van verval en van openbare goddeloosheid overwint, het geloof behoudt en te midden van vervolging en vijandschap volhoudt, en de werken van de Heer tot het einde toe bewaart, zal met Hem macht hebben over de volken. De wereld die onder de heerschappij van de satan het middel is geweest om de heiligen te vervolgen en om te brengen, zal aan hen onderworpen worden.

De gemeente van de levende God had door haar heilige wandel van het kwaad afgezonderd moeten leven en de wereld moeten veroordelen. Maar nu zij met de wereld overspel bedreven heeft, heeft

zij haar kracht om de wereld te oordelen verloren. Daarom geeft de Heer nu deze belofte voor de eindtijd. Want daar de gemeente door haar heilige wandel en haar afzondering de wereld niet heeft weten te oordelen, zal de Heer Zelf door het oordeel dat Hij over haar uitoefent tonen wat de wereld is. Want hoewel degenen die werden vervolgd, zich onderwierpen aan de machten die over hen waren gesteld, zo waren zij nochtans van de wereld gescheiden en gaven aanleiding dat het oordeel over de wereld voltrokken werd.

Hoe groot de macht en de invloed van Izebel ook was, de getrouwen werden door de Heer als martelaren gekroond. De oversten van deze wereld verenigden zich tegen de Heer en Zijn Gezalfde (Ps. 2), maar de tijd komt dat Hij Zijn heerschappij over de volken zal aanvaarden. Nu is Jezus gezeten aan de rechterhand van de majesteit van God, en de Heilige Geest is op aarde gekomen om de gemeente bijeen te brengen. Maar als de gemeente tot Hem zal zijn opgenomen, zal Hij de hemel verlaten, op aarde verschijnen en de wereld oordelen. Dan zal Hij hen weiden met een ijzeren staf, zoals pottenbakkersvaten verbrijzeld worden.

In deze tijd doet Hij dit nog niet, maar laat Hij overal het heerlijke evangelie verkondigen, om de Zijnen uit de wereld te trekken en hen door de kracht van de Heilige Geest, die Hij op aarde gezonden heeft, te voegen bij Zijn gemeente. Maar als Hij de volken tot Zijn erfdeel zal verkrijgen, zal Hij hen als pottenbakkersvaten verbrijzelen. Dit zal het oordeel over de levenden zijn, dat in Mattheüs 25 wordt beschreven. Dan zullen al de Zijnen, de ware, levende leden van de gemeente die Hij met Zich had verenigd en had opgenomen in de hemel, delen in Zijn heerschappij. Als Hij verschijnt, dan zullen zij

met Hem verschijnen in heerlijkheid. De Heer zal komen en al Zijn heiligen met Hem. De heiligen uit de hemel volgen Hem, als Hij komt op het witte paard om Zijn vijanden te leggen tot een voetbank voor Zijn voeten. Zij zullen ook zitten op tronen en alle volken op aarde oordelen, die zich voor de Heer maar ook voor de Zijnen zullen neerbuigen en hun heerschappij zullen erkennen.

De Heer zegt tot hen die Hem trouw zijn gebleven: Vrees niet. Word door de vervolgingen niet ontmoedigd; laat u door de ongerechtigheid van Izebel niet in verwarring brengen; bewaar Mijn werken tot het einde. Het is nu de tijd van verdraagzaamheid en volharding. Wandel in de wereld, zoals Ik in het midden van Israël gewandeld heb; dan zal ik u macht geven over de volken, zoals ook Ik die macht van Mijn Vader heb ontvangen. Wanneer Ik zal heersen, zult u heersen met Mij. En als de volken zich aan Mij onderwerpen, zullen zij zich ook onderwerpen aan u.

Wonderlijke genade! De Heer heeft de Zijnen in alle opzichten met Zich verbonden. Hun leven is nu met Hem verborgen in God; en als Hij zal worden geopenbaard, dan zullen zij met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. Wie overwint, hoe zwak hij ook mag zijn, hoe veracht ook in de ogen van de wereld, hoezeer ook lijdend onder de vijandschap en boosheid van mensen, zij zullen met Hem delen in Zijn heerschappij over de volken en zullen met Hem zitten in Zijn troon.

Maar de Heer belooft meer dan dit. Hij belooft de overwinnaars iets veel heerlijkers dan de heerschappij over de wereld. Hij belooft hun Zichzelf te zullen geven. Volgens Openbaring 22 is Hij de blinkende Morgenster. En Hij zegt hier: 'Ik zal hem de morgenster

geven' (2:28). Wat een heerlijke beloning voor hen die te midden van de ongerechtigheid van Izebel aan Hem hebben vastgehouden, voor Hem hebben geleden en zich aan Hem hebben toevertrouwd! Tot Jezus te worden opgenomen in de lucht om voor eeuwig bij Hem te zijn en met Hem te wonen in het Vaderhuis, dat is een groter geluk dan te delen in Zijn heerschappij en macht, hoe mooi de eer ook is die ons daardoor wordt gegeven.

En dit is de belofte, door de Heer aan Zijn gemeente geschonken. Hij heeft in de vele woningen van het Vaderhuis plaats voor ons bereid en Hij komt om ons erin te voeren. Hij wil dat wij zijn zullen, waar Hij is. Hij heeft ons de heerlijkheid gegeven, die de Vader Hem heeft geschonken (Joh. 17). Zodra het ogenblik aanbreekt dat door de Vader is bepaald, zal Hij als de blinkende Morgenster verschijnen en al de Zijnen tot Zich nemen: de ontslapenen, zowel als de levend overgebleven gelovigen, opdat zij voor altijd bij Hem zullen zijn.

Wie deze hoop van de gemeente in het oog heeft gevat; wie door het geloof Jezus als de blinkende Morgenster aanschouwt en naar het opgaan ervan met verlangen uitziert, heeft die al in zijn hart, zoals Petrus zegt in zijn tweede brief: 'En zo hebben wij het profetisch woord des te vaster, en u doet er goed aan daarop acht te geven als op een lamp die schijnt in een duistere plaats, totdat de dag aanbreekt en de morgenster opgaat in uw harten' (2 Petr. 1:19).

De profeten hebben gesproken over het heerlijke koninkrijk van Christus, Zijn overwinning over alle vijanden. En dit profetische woord is door de verheerlijking van Jezus op de berg Thabor bevestigd, zodat Petrus zichzelf een ooggetuige kan noemen van de majesteit van Jezus. In een duistere wereld is dit bevestigde profetische woord als

een licht, en het is goed daarop acht te geven. Maar er is iets beters, namelijk het aanbreken van de dag en het opgaan van de morgenster. Zodra deze hoop ons deel geworden is en in ons hart leeft, dan is ons oog voornamelijk daarop gevestigd en verwachten wij Jezus' komst in de lucht om ons tot Zich te nemen.

Het opgaan van de morgenster betekent het aanbreken van de dag, maar daarna komt de zon. Jezus is zowel de Morgenster als de Zon van de gerechtigheid. Maar als de Morgenster komt Hij om de Zijnen van de aarde tot Zich te nemen in de hemelse heerlijkheid. Als de Zon van de gerechtigheid komt Hij om de wereld te oordelen, Zijn vijanden tot een voetbank voor Zijn voeten te leggen en Zijn heerlijke heerschappij hier beneden te vestigen. Wij komen dan met Hem uit de hemel en delen in Zijn eer, overwinning en macht.

Wie zal de Morgenster aanschouwen? Wel, ieder die waakt gedurende de nacht. Allen zullen de zon in haar heerlijkheid zien; maar zij die niet van de nacht zijn, hoewel zij weten dat het in moreel opzicht nacht is, wachten op het opgaan van de Morgenster. Zij zullen Hem zien en deel hieraan krijgen. Zij zijn geen kinderen van de nacht, maar kinderen van de dag en daarom verwachten zij het aanbreken van de dag. De morgenster is verdwenen als de wereld de zon ziet, voordat de zon opgaat en de dag begint. Maar voordat de zon opgaat, verschijnt de Morgenster voor hen die waken gedurende de nacht. Daarom is dat de plaats van de gelovige overwinnaars. Als kinderen van het licht en van de dag mogen zij in de duisternis van deze wereld en te midden van de falende kerk hun oog vestigen op de komst van Jezus als de Morgenster, en wakend naar die komst uitzien.

De gelovigen in Jeruzalem, die de vertroosting van Israël verwachtten in de dagen die aan de komst van Jezus in het vlees voorafgingen, zijn een mooi voorbeeld voor ons. Mensen zoals Anna en Simeon, die de vertroosting van Israël verwachtten, handelden naar het woord van Maleachi: 'Dan spreken zij die de HEERE vrezen, ieder tot zijn naaste' (Mal. 3:16). Zij kenden elkaar en hadden gemeenschap met elkaar; zij spraken samen en verheugden zich over de heerlijke beloften die God had gegeven, en leefden in de verwachting van hun vervulling. Het waren slechts weinige, arme, verachte mensen, nauwelijks bekend bij de wereld; de meesten ervan kennen wij niet eens bij name. Maar zij waren bekend bij God. Zij voelden het kwaad en het verval van het volk van God, en zij zagen met verlangen uit naar de verlossing die Hij beloofd had.

Zij dachten er niet aan om zelf de tempel te reinigen en de eredienst te verbeteren, maar wandelden op de smalle weg van het geloof, in stil vertrouwen op de komst van de Heer; en zij spraken met allen die God vreesden over de verwachting die hun ziel vervulde. Zij waren zeker niet onverschillig ten aanzien van de treurige toestand waarin het volk zich bevond; maar zij verwachtten hun hulp en uitkomst alleen van de verlossing die God had beloofd. Gescheiden van het kwaad, in gemeenschap met elkaar, zagen zij uit naar de vervulling van Gods beloften.

Welnu, zó moet het nu ook zijn. De gelovige kan Izebel niet veranderen. Nog minder kan hij zich verenigen met de massa, die in de tempel haar eredienst uitoeft. Hij kan zich niet verbinden met kerkelijke stelsels en partijen, maar in plaats van ze aan te vallen laat hij het aan de Heer over om ze te oordelen. In afzondering van

het kwaad verwacht hij kalm en geduldig het verschijnen van de Morgenster, en waakt gedurende de lange en donkere nacht.

Moge de Heer ons allen die genade schenken! Laten onze harten vervuld zijn met de gelukkige hoop Hem spoedig te zien en Hem gelijk te zijn! Mogen wij zolang Hij nog niet is gekomen, Zijn gemeenschap en Zijn vrede smaken, Zijn vreugde genieten! Gescheiden van de wereld en de wereldse godsdienst, is onze plek buiten de legerplaats, waar wij de smaadheid van Christus dragen. Buiten die legerplaats vernemen wij de stem van de hemelse Bruidegom. Hij troost ons onder alle leed en druk, ondanks zonde en afval en de ongerechtigheid van de Izebels, met Zijn heerlijke wederkomst: 'Ik zal hem de morgenster geven' (2:28).

En in het laatste hoofdstuk van de Openbaring, waar Jezus Zich als de blinkende Morgenster voorstelt, roept de bruid in blijde hoop, in antwoord op de vraag van haar Bruidegom: Kom! Terwijl het hele Boek van God, dat begint met het prachtige verhaal van de schepping en eindigt met de heerlijke voorstelling van de complete nieuwe schepping en de schitterende zegepraal van Gods Zoon over alle machten van de duisternis, besloten wordt met de aangrijpende woorden: 'Ja, Ik kom spoedig! Amen, kom, Heer Jezus!'

5. Sardis - Openbaring 3:1-6

De naam hebben te leven

Met de brief aan de gemeente te Sardis begint de beschrijving van een heel nieuwe fase in de geschiedenis van de christelijke kerk op aarde. De eerste grote periode werd met Thyatira afgesloten. De Roomse kerk, die tot afgoderij en dwaalleer was vervallen, wordt door de Heer aan het oordeel prijsgegeven omdat zij zich niet bekeerde, nadat haar wel tijd daartoe was gegeven. Hoewel dit oordeel nog niet is uitgevoerd en pas over haar zal komen, nadat de ware gelovigen bij Jezus' komst in de hemel zijn opgenomen, is zij nochtans door de Heer verlaten en maakt vooreerst geen deel uit van de geschiedenis van Zijn kerk op aarde. Zoals zij in de Middeleeuwen was, zo is zij nog en zó zal zij blijven, totdat het oordeel aan haar wordt voltrokken. Hoewel er uit haar ook nu nog zielen tot bekering en tot geloof in Jezus worden gebracht, houdt de Heer Zich niet meer met haar bezig in haar geheel. Hij heeft alles gedaan wat mogelijk was, maar zij wilde zich niet bekeren van ongerechtigheid; daarom gaf Hij haar aan haarzelf over.

Door de gezegende kerkhervorming kwam er een hele verandering in de toestand van de christelijke kerk op aarde. Ook in de duistere Middeleeuwen werd er een overblijfsel gevonden, dat de naam van de Heer in waarheid aanriep. Soms heel klein en onopgemerkt, maar ook dikwijls getuigend tegen de ongerechtigheid en dan

heftig vervolgd – en hier en daar door Izebel uitgeroeid. Maar in de vijftiende eeuw verwekte de Heer mannen van geloof, die door Zijn Geest aangevuurd een groot en machtig werk van Gods genade verrichtten. Duizenden werden tot God bekeerd en tot levend geloof in de Heer Jezus Christus gebracht.

Een nieuw leven ontstond in vele landen van Europa. Het licht werd weer op de kandelaar geplaatst; het heerlijk evangelie van Gods genade werd overal gepredikt. Het Woord van God werd in de landstaal overgezet, gedrukt en ijverig verspreid en gelezen. Heerlijke daden van geloof werden verricht; machtige openbaringen van de Geest van God werden gezien; van blinden werden de ogen geopend; de doven hoorden; geestelijk doden werden levend gemaakt. Als gevolg hiervan scheidten duizenden zich van de ongerechtigheden van Rome af en keerden terug – voor zover men de waarheid verstond – tot de leer van de apostelen en de eenvoud van de eerste gemeente.

Maar deze heerlijke toestand van nieuw leven en de krachtige openbaring van het geloof en de liefde duurde niet heel lang. Nog gedurende het leven van de hervormers begonnen afval van het geloof en verkeerde, wereldse beginselen zich te openbaren. Er was verdeeldheid en scheuring onder de reformatoren; ook het streven naar eer en aanzien in de wereld; het zich plaatsen onder de invloed en het gezag van de koningen van de aarde. Hierdoor gingen menigten van onbekeerde mensen over tot de nieuwe kerk; en dit gaf aanleiding tot aanmatiging van gezag en heerschappij. Allerlei ketterijen en dwalingen kwamen naar voren en leidden tot ongebondenheid en ongeloof. Zo werd de kerk beroofd van de leiding en het onderwijs van de Heilige Geest, die haar zeker verder zou hebben onderwezen

en haar in al de waarheid zou hebben geleid, als zij in eenvoud en oprechtheid was voortgegaan op de juiste weg. Wat God in Zijn grote genade had bewerkt, werd door menselijk falen bedorven; en de Heer was genoodzaakt de treurige toestand van Zijn gemeente aan het licht te brengen.

Terwijl Hij in de brief aan Efeze de toestand van de kerk beschreef, zoals die aan het einde van de apostolische eeuw was geworden, zo wordt in de brief aan Sardis de toestand van het protestantisme beschreven, zoals dit zich een dertig jaar na de Hervorming had gevormd en ook was verslechterd. 'Bedenk dan hoe u het ontvangen en gehoord hebt en bewaar het en bekeer u' (3:3). Dat zegt de Heer in deze brief. De Hervorming was een werk van God. De prediking van het zuivere evangelie leidde tot verlossing van Roomse dwalingen en afgoderij. De aanneming van de fundamentele christelijke leer hield in dat er geen rechtvaardiging voor God is door onze eigen werken, maar alleen door het geloof. Dat was het werk van de Heilige Geest. Maar spoedig, sneller dan in de dagen van de apostelen, week men hiervan af en verloor de hoofdzaken uit het oog. Men keerde zich tot de wereld en haar ijdelheid; en daarom zegt de Heer: 'Bedenk dan hoe u het ontvangen en gehoord hebt en bewaar het en bekeer u'.

Hoe wordt nu de toestand beoordeeld, waarin de gemeente te Sardis zich bevond? Luister naar wat de Heer van haar getuigt: 'Dit zegt Hij die de zeven Geesten van God en de zeven sterren heeft: Ik weet uw werken, dat u de naam hebt dat u leeft, en u bent dood. Word waakzaam en versterk het overige dat dreigde te sterven; want Ik heb uw werken niet volkomen bevonden voor Mijn God' (3:1-2).

‘Ik weet uw werken, *dat u de naam hebt dat u leeft, en u bent dood*’. Wat een toestand! Maar het is de juiste beschrijving van wat wij om ons heen zien, en wat de protestantse kerken lange tijd heeft gekenmerkt. Ja, zij heeft de naam te leven. Velen beroemden zich erop de dwalingen van de Roomse kerk afgezworen te hebben en van haar afgoderij te zijn verlost. Hier is geen Izebel, die zich een profetes noemt; en in haar wordt niet gehoereerd en geen afgodenoffer gegeten. Men maakt aanspraak op het bezit van de ware leer en de apostolische gebruiken en instellingen. Men pretendeert zich aan niemand te onderwerpen dan aan Christus alleen. Alle menselijk gezag wordt verworpen om zich zoals men zegt, alleen te buigen voor het Woord van God.

Maar dit alles is slechts uiterlijk; het leven uit God ontbreekt maar al te vaak. Een belijdenis van het christendom en van de ware leer, maar zonder levenskracht! Een vasthouden aan de naam en de leer van het christendom, maar zonder levende band met Christus, de Heer. Een dode orthodoxie! Maar dit is niet alles. De Heer voegt eraan toe: *‘Ik heb uw werken niet volkomen bevonden voor Mijn God’* (3:2). Met een enkel woord wordt zo de toestand van het protestantisme gekenmerkt. Terecht hadden de hervormers de goede werken als voor de zaligheid noodzakelijk verworpen, en was de leer van de rechtvaardigmaking door het geloof alleen tegenover de werkheiligheid van Rome als goddelijke leer vastgesteld. Maar men verviel in reactie tot het andere uiterste. In plaats van de leer van de rechtvaardiging door het geloof als uitgangspunt voor een heilige wandel en het doen van goede werken te erkennen, beschouwde men de rechtvaardigmaking als het einddoel en stelde daarmee de werken op de achtergrond.

Het is van belang dat wij de fouten erkennen waarin de hervormers gevallen zijn, en terugkeren tot de leer van de apostelen, tot wat van het begin af was. De apostelen maakten zich niet zoals de hervormers aan eenzijdigheid schuldig, maar stelden de volle waarheid in het licht. Zij predikten de rechtvaardiging door het geloof in Christus en stelden duidelijk in het licht dat eenieder die gelooft, door Gods genade alleen, zonder de werken van de wet, van alle zonde gerechtvaardigd is. Zodat de gelovige in Christus als een rechtvaardige, heilig en onberispelijk voor Gods aangezicht is geplaatst, en altijd met vrijmoedigheid in de tegenwoordigheid van de heilige en rechtvaardige God kan naderen.

Maar zij leerden ook dat de rechtvaardiging van de zonde en van de macht van de zonde het doel had om in nieuwheid van leven te wandelen. Niet alleen het kwade na te laten, maar het goede te doen. Zij predikten duidelijk dat de gelovige in Christus een nieuwe schepping is geworden, en met Hem gestorven en opgestaan is. Door de Heilige Geest die ons geschonken is en die in ons woont, zijn wij bekwaam gemaakt om goede werken te doen en de voetstappen van Jezus te drukken, om God de Vader te verheerlijken. Wij zijn Gods maaksel, geschapen in Christus Jezus *tot goede werken, die God tevoren heeft bereid, opdat wij daarin zouden wandelen* (Ef. 2:10). En aan het eind van de presentatie van de volkomen verlossing die ons in Christus ten deel is gevallen, zegt de apostel in Romeinen 12 het volgende: 'Ik vermaan u dan, broeders, door de ontfermingen van God, *dat u uw lichamen stelt tot een levende offerande, heilig, voor God welbehaaglijk, dat is uw redelijke dienst*' (Rom. 12:1). Terwijl de apostel Jakobus ons terecht leert dat een geloof dat niet blijkt uit

de werken, een dood geloof is; evenals een boom die geen vruchten voortbrengt, moet hij omgehouden en in het vuur geworpen worden.

Merkwaardig is het dat de uitspraak van Jakobus, die de ergernis van Luther opwekte, zodat hij diens brief een 'brief van stro' heeft genoemd en weigerde die in zijn bijbel op te nemen, door de woorden van de Heer tot de gemeente te Sardis volkomen gerechtvaardigd wordt. Als de Heer de toestand van het protestantisme beschrijft, moet Hij zeggen dat hun werken niet volkomen bevonden zijn voor Zijn God en getuigt Hij: 'U hebt de naam dat u leeft, maar u bent dood'.

Dit opzichthuiven van de goede werken kwam vooral ook daarin tot uiting, dat er niet gevraagd werd naar de wil van de Heer ten opzichte van de inrichting en de orde in de gemeente, en weinig aandacht werd gegeven aan afwijkingen van de waarheid. Waar men terecht de aanmatiging van de paus en de kerk van Rome had verworpen en zich aan hun macht had onttrokken, daar kwam men door het verkeerd toepassen van de 'gewetensvrijheid' tot het toelaten van dwalingen, filosofische stelsels en ongelooftheorieën. Waar men terecht de Joodse en heidense ceremoniën van de kerk van Rome had afgeschaft, liet men zich toch niet alleen door de wil en het Woord van de Heer leiden. Men ging naar eigen goeddunken te werk en het treurige gevolg was dat de nieuwe kerk zich in tal van afdelingen splitste, die elk volgens eigen methoden werden ingericht. Zodoende kon van de kerk worden gezegd, wat er van de Israëlieten in de dagen van het boek Richteren staat geschreven: 'Ieder deed wat goed was in zijn ogen'.

Het is wel van belang dat wij ernstig hierover nadenken. Willen wij tot de overwinnaars behoren, die met witte kleren zullen worden bekleed, dan moeten wij in *alles* vragen naar de wil van de Heer. Die wil is ons geopenbaard in Zijn kostbaar en heilig Woord. Dat Woord is in alles en in alle omstandigheden een lamp voor onze voet en een licht voor ons pad. Bevrijd van menselijk gezag, moeten wij ons onderwerpen aan het Woord en het gezag van de Heer. Niet ons verstand, ons goeddunken, ook niet het uitzicht op succes, op eer van mensen en overwinning over het kwaad, mag ons leiden. Onze enige leidraad moet zijn de geopenbaarde wil van God. ‘Heer, wat wilt U dat ik doen zal’, dat moet ons devies zijn, zowel bij het begin als het einde van onze loopbaan, zowel in de kerk als in ons huisgezin en in onze zaken. In alle omstandigheden mag dit onze oprechte bede zijn. En Hij die gezegd heeft: ‘Als uw oog eenvoudig is, zal uw hele lichaam verlicht zijn’, zal ons inzicht, raad en wijsheid geven en ons doen vinden wat Hem welgevallig is.

Vertroostend is het voor ons te vernemen, hoe de Heer Zich aan de gemeente te Sardis voorstelt. Tot de gemeente te Efeze zei Hij: ‘Dit zegt Hij die de zeven sterren in Zijn rechterhand houdt, die in het midden van de zeven gouden kandelaars wandelt’ (2:1). Maar de gemeente had door haar zonde en afval haar plaats als lichtdraagster verloren. De ene helft was tot afgoderij vervallen, de andere had de naam te leven, maar was dood. Door deze treurige toestand was het gezag, dat alleen de Heer in Zijn gemeente toekwam, in handen gekomen van mensen die het niet toekwam maar die het zich overmoedig hadden aangematigd. Daarom wandelde Hij niet meer in het midden van de kandelaars, en had ook niet meer de zeven

sterren in Zijn rechterhand. Alles is door de schuld van de gemeente verloren.

Maar heeft Hij daarom opgehouden de Bron van zegen en van gezag te zijn? Dit kan niet, Hij blijft Dezelfde. De gemeente mag ontrouw zijn, Hij blijft getrouw. Bij Hem is alles te vinden wat wij behoeven. ‘Dit zegt Hij die de zeven Geesten van God en de zeven sterren heeft’, zegt Hij tegen Sardis (3:1). De trouwe discipel van de Heer vindt daarin zijn steun, kracht en troost. Wat ook veranderd mag zijn, de Heer is niet veranderd. Hoeveel wij ook missen van de heerlijke gaven en krachten van de eerste gemeente, Jezus heeft de zeven Geesten van God. De volheid van de Geest is bij Hem. Hij kan ons uit die volheid geven, de ene genade na de andere. Wij hoeven geen honger en geen dorst te hebben. Hij verkwikt en sterkt de moede. Hij laaft de ziel aan frisse waterstromen. Hoe ook alles in verwarring is, hoe ook menselijke ideeën en instellingen Gods orde hebben vervangen: Jezus heeft de zeven sterren. Hij heeft het gezag behouden en wie zich tot Hem wendt, vindt leiding en besturing.

‘Bedenk dan hoe u het ontvangen en gehoord hebt en bewaar het en bekeer u’ (3:3). Twee dingen noemt de Heer hier. Men had het *ontvangen* en *gehoord*. Vooreerst: de genade die zij had ontvangen en waarin zij bevestigd was; en ten tweede: het geopenbaarde Woord van God als leidraad en levensregel. Wij zijn verantwoordelijk voor wat wij ontvangen hebben en voor het Woord dat ons is geschonken. Wie de ontvangen genade veracht en het gehoorde Woord verwerpt, zal met de wereld verloren gaan. Let op wat de Heer hier zegt. ‘Als u dan niet waakt, zal Ik komen als een dief, en u zult geenszins weten op wat voor uur Ik tot u zal komen’ (3:3). Door deze woorden wordt

de gemeente die zich niet bekeert, aan de wereld gelijkgesteld. Voor de ware gemeente komt de Heer niet als een dief in de nacht. Zij is niet in de nacht of in de duisternis, dat haar die dag als een dief zou overvallen, zegt Paulus in 1 Thessalonicenzen 5.

De ware gelovigen zijn kinderen van de dag en van het licht. Zij verwachten de Heer Jezus als hun Heiland en Heer, als hun beminde Bruidegom. Naar Zijn komst om hen tot Zich te nemen zien zij met verlangen uit. Maar de wereld, die in de duisternis verkeert, over wie de nacht zich heeft uitgebreid, zal door de komst van de Heer ten oordeel uit haar slaap worden opgeschrikt. Wanneer men zal zeggen: Vrede en veiligheid, dan zal een plotseling verderf over hen komen. Welnu, evenals het de wereld vergaat, zal het gaan met de gemeente die de naam heeft te leven, maar dood is. Aan de wereld gelijkvormig geworden, en verstoken van Gods leven, zonder de olie van de Heilige Geest, zal zij evenals de wereld geoordeeld worden en omkomen.

Maar er is een overblijfsel in Sardis, zoals er ook een overblijfsel in Thyatira was. Dit is het kenmerkende van deze laatste brieven. Zoals de Heer Zich niet meer tot de gemeente te Thyatira als zodanig richtte, zo richt Hij Zich evenmin tot de gemeente te Sardis om haar Zijn beloften aan te bieden. De Roomse kerk heeft zich niet willen bekeren en daarom wacht haar het oordeel. Het protestantisme is aan de wereld gelijk geworden en zal met de wereld omkomen; als geheel is er van haar niets te verwachten. Maar er is een overblijfsel: 'Maar u hebt enkele namen in Sardis die hun kleren niet bevlekt hebben, en zij zullen met Mij wandelen in witte kleren, omdat zij het waard zijn' (3:4).

Merken wij op dat de Heer spreekt over *enkele* namen. Helaas heeft de grote massa van de protestanten alleen de naam dat men leeft, maar men is dood. Slechts weinigen hebben leven uit God en zijn van de wereld gescheiden. De *namen* duiden op *personen*, die de Heer kent en geteld heeft, ieder van hen bij name. Zij hebben hun kleren niet bevlekt en hebben niet gewandeld met de wereld. In Sardis is geen sprake van de verleiding van Bileam of de ongerechtigheid van Izebel, maar van wereldsgezindheid en eigenwillige godsdienst als een noodzakelijk gevolg van het gemis van het leven uit God. Sardis is aan de wereld gelijk geworden; zij roemt in haar schande, zoals Paulus bedroefd zegt van mensen in zijn dagen, die wandelden als vijanden van het kruis van Christus. Hun einde is het verderf, hun god is de buik, en hun eer is in hun schande; zij bedenken aardse dingen (Fil. 3:18-19).

De enkelingen hebben hun kleren echter niet bevlekt. Zij zijn van de wereld gescheiden; zij wandelen niet naar eigen goeddunken, maar richten zich naar de wil en het woord van de Heer. En zoals de Heer destijds het goede werk dat Maria aan Hem deed, heeft geprezen en tot een voorbeeld voor alle volgende generaties heeft gesteld, zo belooft Hij hier: ‘Zij zullen met Mij wandelen in witte kleren, omdat zij het waard zijn’ (3:4). Wie Hem eren, zullen door Hem geëerd worden. ‘Wie overwint, die zal bekleed worden met witte kleren en Ik zal zijn naam geenszins uitwissen uit het boek van het leven, en Ik zal zijn naam belijden voor Mijn Vader en voor Zijn engelen’ (3:5). Heerlijke belofte!

Drie dingen zijn hierbij op te merken. *De overwinnaar zal bekleed worden met witte kleren.* Wie zijn kleed niet heeft bevlekt, maar trouw

aan de Heer heeft gewandeld en werken heeft verricht waaraan Hij Zijn goedkeuring kan geven, zal eenmaal met witte kleren bekleed worden. Van de bruid van het Lam wordt gezegd: 'en haar is gegeven bekleed te zijn met blinkend, rein, fijn linnen, want het fijne linnen zijn *de gerechtigheden van de heiligen*' (Openb. 19:8).

Aan de overwinnaars belooft de Heer ook: '*Ik zal mijn naam geenszins uitwissen uit het boek van het leven*' (3:5a). Onder dit boek moet men niet verstaan het boek des levens, waarin van de grondlegging van de wereld af de namen van de heiligen geschreven staan. Want dat is het boek van Gods raadsbesluit; daarin heeft God Zelf de namen geschreven en die kunnen niet worden uitgewist. Het boek dat hier wordt bedoeld, is het boek van het christelijk getuigenis. Het is een register van de namen van allen die belijdenis van het christelijk geloof hebben afgelegd. Wie alleen de naam heeft te leven maar dood is, verliest de plaats die hij heeft ingenomen en komt om met de wereld. De overwinnaars daarentegen, die leven uit God hebben en hun kleren niet hebben bevekt, behouden hun plaats en worden beloond. Al heeft men ook een ereplaats in de kerk op aarde en heeft men deel aan al haar voorrechten, men komt toch om met de wereld, als men het ware leven mist.

En ten slotte zal de Heer de *naam van elke overwinnaar belijden voor Zijn Vader en voor de engelen* (3:5b). Wie de naam van de Heer Jezus heeft beleden en zich van de wereld had afgezonderd om Zijn smaad te dragen, zal straks door Hem aan de Vader en aan de heilige engelen worden voorgesteld als een trouwe getuige. Dat de Heer ons allen genade mag geven tot de overwinnaars te behoren! Wie oren heeft, laat hij horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt.

6. Filadelfia - Openbaring 3:7-13

Het trouwe overblijfsel in onze dagen

De brieven aan de gemeenten te Filadelfia en Laodicea nemen een bijzondere plaats in onder de zeven brieven aan de zeven gemeenten in Klein-Azië. Niet alleen omdat zij het slot vormen van de profetische geschiedenis van de kerk op aarde, maar ook en vooral omdat de inhoud ervan geheel verschilt van die van de overige brieven.

In de brief aan Filadelfia vinden wij geen enkele berisping, in die aan Laodicea geen enkele lofprijzing. In de voorgaande brieven is ons het toenemend verval van de christelijke kerk geschilderd. Het verlaten van de eerste liefde, niet weerhouden noch teruggekeerd door zware vervolgingen die de Heer als tuchtiging over de gemeente deed komen, bracht haar tot openlijke vereniging met de wereld. Hieruit kwamen als een noodzakelijke consequentie grove dwalingen en ernstige afgoderij voort, zoals die in de Roomse kerk van de Middeleeuwen voorkwamen en nog steeds die kerk beheersen (hoewel in gewijzigde vorm), en haar voor het oordeel rijp maken. De protestantse kerken, ontstaan door de Hervorming in de vijftiende eeuw, toen de machtige werking van Gods Geest duizenden uit de zondeslaap wakker schudde en van Roomse dwalingen meer of minder reinigde, vervielen snel tot een dood formalisme, zodat zij evenals de wereld door de komst van de Heer zullen worden overvallen.

Maar evenals er in de Roomse kerk (in Thyatira) een overblijfsel naar de verkiezing van de genade was, waren er ook in de protestantse kerken (in Sardis) enkele namen die hun kleren niet hadden bevekt. Zij worden nu in de brief aan Filadelfia apart toegesproken; hun karakter en positie worden beschreven en zij worden door de Heer bemoedigd en op Zijn heerlijke wederkomst voorbereid. Terwijl de overigen, die zich niet bekeerden maar steeds verder afdwaalden, volgens de brief aan Laodicea als walgelijk uit de mond van de Heer zullen worden gespuwd.

Het trouwe overblijfsel wordt in de brief aan Filadelfia *uit het oogpunt van de Heer beschouwd*, en niet zoals het zich vertoont aan de mensen. Zoals de Heere God eens in de velden van Moab, op de hoogte van Peor, van Zijn volk Israël getuigde: 'Hoe goed zijn uw tenten, Jakob, uw woningen, Israël!' (Num. 24:5), zo ziet de Heer hier de Zijnen te midden van de kerk als een trouw overblijfsel, afgezonderd van het naamchristendom. Het bewaart Zijn woord en heeft Zijn naam niet verloochend. Daarom vinden wij in deze brief geen enkel woord van kritiek. Niet vanuit het oogpunt van menselijke zwakheid, maar uit het oogpunt van Gods gedachten over de Zijnen worden de heiligen hier beoordeeld. Hoewel niet allen praktisch het standpunt hebben ingenomen dat hier wordt beschreven, zo vernemen wij slechts wat de Heer van hen denkt. Hij heeft hen levend gemaakt en geheiligd, en het gaat erom hoe *Hij* hen beschouwt en welke toekomst Hij voor hen heeft bereid.

Filadelfia stelt ons dus voor de ware gemeente, die gescheiden is van het naamchristendom en tot Christus zal worden opgenomen in de hemel, waarna dan het oordeel aan alle anderen kan worden

voltrokken. Wij moeten hier niet denken aan een bepaalde afdeling van de protestantse kerk, of een vergadering van gelovigen die hier of daar samenkomen, maar aan *alle ware gelovigen* in de laatste dagen. Dus allen die niet slechts de naam hebben te leven, maar die in waarheid leven uit God bezitten en daardoor voor de Heer zijn afgezonderd en Hem tegemoet zullen gaan in de lucht. Zij hebben allemaal de ernstige vraag aan zichzelf te stellen, of zij praktisch beantwoorden aan de beschrijving die hier van hen wordt gegeven en of zij het standpunt innemen waarop zij naar Gods gedachten geplaatst zijn.

Wij kunnen dus veilig zeggen – en het is heerlijk daaraan te mogen denken en deze brief zo uit de hand van de Heer te mogen ontvangen – dat Hij hier spreekt tot de gelovigen in onze dagen en getuigenis geeft van het nieuwe werk dat Hij door Zijn Geest te midden van de kerk verricht. Hierdoor krijgt deze brief een bijzondere betekenis en aantrekkelijkheid voor ons. Het is alsof wij onze dierbare Heiland ons persoonlijk horen toespreken en vertroosten.

Evenals in de vorige brieven staat ook hier de wijze waarop de Heer Zich aan de gemeente voorstelt in verband met de situatie waarin de Zijnen zich bevinden en de positie die zij innemen. Waar de Heer in de overige brieven zegt wat Hij bezit, openbaart Hij in Filadelfia Wie *Hijzelf* is. En dat niet in heerlijkheid en majesteit, maar in Zijn morele schoonheid en voortreffelijkheid. Dit is treffend. Waar alles in verwarring is en de kerk zich heeft afgewend van de waarheid, komt de Heer bij de Zijnen en geeft hun meer van Hemzelf te genieten, vestigt hun oog op Zijn heerlijkheid en trekt hen van de wereld weg

en van een wereldse godsdienst. Als de Heilige en de Waarachtige komt de Heer tot Zijn gemeente (3:7).

In Zijn gebed tot de Vader zegt Hij: ‘En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd zijn door de waarheid’ (Joh. 17:19). Hij was vanaf het eerste ogenblik van Zijn komst als Mens hier beneden de Heilige. ‘Dat heilige dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genoemd worden’, zei de engel tegen de maagd Maria. Op unieke wijze ontvangen uit de Heilige Geest en door Zijn niet minder wonderbare geboorte uit een maagd, leefde, wandelde en werkte Hij op aarde als de toegewijde Mens. Hij verbleef wel in de wereld, maar behoorde niet tot de wereld. Het was Zijn spijs om de wil van Zijn Vader te doen, en Hij volbracht het werk dat nodig was voor onze verzoening en verlossing. Hij bracht leven en onvergankelijkheid aan het licht door Zijn opstanding uit de doden; en Hij keerde terug naar de Vader. Hij voer ten hemel om als de Hogepriester in het hemels heiligdom voor ons tussenbeide te treden en voor ons in het Vaderhuis plaats te bereiden. In dit karakter stelt Hij Zich hier aan de Zijnen voor. Duidelijk blijkt hier dat Hij hen als het trouwe overblijfsel beschouwt, dat door de waarheid geheiligd is, zich van de wereld heeft afgezonderd en met Hem in de hemel is verbonden.

Maar Hij is niet alleen de ‘Heilige’, Hij is ook de ‘Waarachtige’. Hij is de openbaring van Wie God is: waarachtig in Zijn Woord, waarachtig in Zijn werken, waarachtig in Zijn beloften. Kortom, zoals Johannes het in zijn eerste brief zegt: ‘Deze is de *waarachtige* God en het eeuwige leven’ (1 Joh. 5:20). Op Hem kunnen wij dus heel ons vertrouwen stellen. In tijden van algemene afval, waarin de satan hoe langer hoe meer de harten met ongerechtigheid en

vijandschap vervult, is het een grote vertroosting Hem als zodanig te kennen en met Hem in gemeenschap te leven. In 1 Johannes 5 volgt op de woorden: 'Deze is de waarachtige God en het eeuwige leven', nog de vermaning: 'Kinderen, wacht u voor de afgoden'. Zodat ook daar de waarachtigheid met de heiligheid verbonden is.

De boodschap voor Filadelfia begint als volgt: 'Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die de sleutel van David heeft, die opent en niemand zal sluiten, en die sluit en niemand opent: Ik weet uw werken; zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, die niemand kan sluiten; want u hebt kleine kracht en hebt Mijn woord bewaard en Mijn naam niet verloochend' (3:7-8).

Ziedaar de beschrijving van de toestand van het overblijfsel in onze dagen: U hebt kleine kracht; u hebt Mijn woord bewaard en Mijn naam niet verloochend. Dit is de positieve beoordeling van de kant van de Heer. In een tijd van verval, van ongeloof, van wereldsgezindheid, van afwijking van Gods geboden en de verwerping van het gezag van de Heer, is er te midden van het naamchristendom dat het oordeel tegemoet gaat, toch een klein overblijfsel dat getrouw is. Er kan van hen geen ontplooiing van macht en kracht worden verwacht, geen grote dingen. Niet alleen zijn de gaven en wonderkrachten van de eerste gemeente verdwenen, maar ook de machtige werking van de Geest ontbreekt die de eerste tijd van de Hervorming tot zo'n schitterende periode van geloofskracht maakte. Gering en zwak zijn de werktuigen die de Heer nu gebruikt om Zijn woord te brengen en Zijn naam te verheerlijken. Kleine kracht, dat is het kenmerk van de heiligen in onze dagen.

Evenals de Joden na hun terugkeer uit de Babylonische ballingschap door hun machteloosheid tot spot van hun vijanden dienden, zo haalt de christelijke wereld met minachting de schouders op over het kleine groepje, dat niet wil meedoen met hun wereldsgezindheid en ongerechtigheid. Maar evenals die bespote en tegengewerkte Joden hun vertrouwen op de Heere stelden, van Hem al hun hulp en kracht verwachtten en in geloof hun altaar herbouwden, zo stellen deze getrouwen in het bewustzijn van hun zwakheid al hun hoop op Hem, die de zwakken kracht geeft en de nederige gelovigen genade schenkt, die het verbroken hart en de verslagen geest niet veracht maar barmhartigheid doet ondervinden.

Grote dingen te willen doen, de gemeente terug te voeren tot de heerlijke dagen van de apostelen, de wereld te willen bekeren, is dus in strijd met het karakter dat het huidige overblijfsel bezit volgens de uitspraak van de Heer. Wij zitten als het ware op de puinhopen van het christelijk getuigenis. Verootmoediging en schuldbelijdenis passen ons, geen hoogdravend machtsvertoon of zelfverheffing, die telkens uitlopen op schade en schande. Als wij in het besef van onze zwakheid, afgezonderd van de wereld en haar godsdienst de Heere dienen, Hem vertrouwen en naar Zijn wil vragen, dan worden wij door Hem geprezen en mogen rekenen op Zijn kracht in onze zwakheid.

Want Hij, de Heilige en de Waarachtige, heeft de sleutel van David, naar het woord van Jesaja: 'En Ik zal de sleutel van het huis van David op zijn schouder leggen. Als hij opendoet, zal niemand sluiten. Als hij sluit, zal niemand opendoen' (Jes. 22:22). Omdat wij kleine kracht hebben, geeft Hijzelf ons een geopende deur, die niemand kan

sluiten. Op bijzondere wijze heeft de Heer de deur voor de evangelie prediking geopend, mede door het tijdsgebeuren, de revolutiegeest van de volken, de heerszucht van vorsten die hun gebied probeerden te vergroten, de ontdekking van landen die tot in onze dagen onbekend gebleven waren. Zonder dat iemand eraan dacht of iets ertoe heeft bijgedragen, is geheel onverwacht te midden van de dode toestand van de kerk de roepstem gehoord: 'De Bruidegom komt, ga uit, Hem tegemoet' (Matt. 25:6). Zo zijn honderden en duizenden uit hun slaap wakker geschud, de Bruidegom tegemoet gegaan en hebben zich van de wereld afgescheiden.

Dit is ons vertrouwen en onze troost bij de prediking van het evangelie: 'Zie, Ik heb een geopende deur voor u gegeven, die niemand kan sluiten' (3:8). Met dit woord kunnen wij zonder vrees overal heengaan, hoe de uiterlijke omstandigheden ook mogen zijn, daar waar de Heer een deur heeft geopend. Evenals in de dagen toen de Heiland hier beneden wandelde en Zich als de ware Herder aan Zijn volk voorstelde, geen aardse macht van de farizeeën, Schriftgeleerden of landvoogden in staat was Zijn getuigenis te doen ophouden, omdat 'de deurwachter' voor Hem de deur had geopend (zie Joh. 10), zo kan ook nu niemand ons getuigenis verhinderen, als Hij die de sleutel van David heeft de deuren opent.

Als wij verlangen dat in de een of andere streek, de een of andere stad, het een of andere land een geopende deur zal komen voor de evangelie prediking of voor het getuigenis van de waarheid, dan hoeven wij ons slechts te wenden tot Hem, die opent en niemand kan sluiten, die sluit en niemand kan openen. Op Zijn tijd en wijze zal Hij ons gebed verhoren; terwijl de pogingen die wijzelf in het

werk stellen om deuren te openen en de inspanningen die wijzelf aanwenden steeds zullen mislukken. Wij zijn van de Heer alleen afhankelijk. Beseffen wij dit, erkennen wij onze zwakheid? Als wij elke pretensie van eigen kracht en vermogen opgeven, dan zal de Heer Zijn kracht in onze zwakheid volbrengen.

‘U hebt Mijn woord bewaard en Mijn naam niet verloochend’ (3:8). Op zichzelf genomen is deze goedkeuring niet zo bijzonder, want zou er minder van een christen kunnen worden gevraagd? Als iemand het Woord van de Heer verwerpt, en Jezus’ naam verloochent, dan heeft hij opgehouden een christen te zijn. In de eerste tijd van de gemeente viel er heel wat meer te zeggen van de gelovigen, zelfs in de brief aan de gemeente te Efeze. Daar was wel de eerste liefde verlaten, maar de Heer kon getuigen van hun werken, van hun arbeid, van hun volharding en van het niet verdragen van de bozen (2:2-3).

Toch is het een mooi getuigenis, evenals het in de dagen van Achab een heerlijk getuigenis was dat de Heere kon geven van die zeventuizend mensen, die hun knieën voor de Baäl niet hadden gebogen. Zo is het in onze dagen, waar het Woord van God zozeer wordt verworpen, en Jezus’ naam wordt verloochend en gelasterd, een waardevol getuigenis dat Hij geeft: ‘U hebt Mijn woord bewaard en Mijn naam niet verloochend’.

In onze dagen immers wordt het Woord van God op allerlei wijzen aangerand. Niet alleen wordt het door ongelovigen verworpen, veracht en bespot, maar het wordt ook door mensen die zich wel christen noemen van zijn goddelijk gezag beroofd. De inspiratie door de Heilige Geest wordt geloochend; de geloofwaardigheid van de schrijvers van de Heilige Schrift wordt in twijfel getrokken; de verhalen over de

schepping en over de geboorte van Jezus worden mythen en legenden genoemd. Men geeft wel voor in Gods openbaring te geloven en zich voor de uitspraken van de Heer te buigen, maar ondermijnt toch de grond waarop wij staan en ontnemt elke vastheid en zekerheid, daar men zegt dat het van ieders subjectieve mening afhangt om te bepalen wat de Heere God al dan niet heeft geopenbaard.

De duivel is listig. Vroeger heeft hij het Woord van God in kloosters en bibliotheken weten te verbergen; en nu men voor weinig geld de Bijbel in zijn bezit kan hebben, maakt hij de mensen wijs dat die wel een mooi en nuttig boek is, maar volstrekt geen goddelijk gezag bezit en men zich dus aan zijn uitspraken niet behoeft te onderwerpen. Het resultaat is hetzelfde. Op beide wijzen wordt Gods Woord aan de mens ontnomen. Om dan aan Gods Woord vast te houden, dat Woord als het Woord van God te bewaren, zich voor het gezag van dat Woord te buigen, zich in alles door dat Woord te laten leiden en besturen, is een grote genade van God. Laten wij het in alle opzichten mogen erkennen en waarderen!

Het is het kenmerk van de heiligen in onze dagen, zoals de Heer hen naar Zijn gedachten voor Zich ziet, in alles te vragen naar de gedachten van God. Zoals de Heer Jezus Zelf tegen God heeft gezegd: 'Ik vind er vreugde in, Mijn God, om Uw welbehagen te doen; Uw wet draag Ik diep in Mijn binnenste' (Ps. 40:9). Zo wees Hij de verzoeking van de satan af met het woord: 'Niet van brood alleen zal de mens leven, maar van alle woord dat door de mond van God uitgaat' (Matt. 4:4).

Zoals Paulus op de weg naar Damascus zei tot de Heer, die bij zo heftig vervolgd had: 'Wat moet ik doen, Heer?' (Hand. 22:10). Zoals

Timotheüs van zijn jeugd af aan de heilige geschriften kende, die wijs kunnen maken tot behoudenis door het geloof dat in Christus Jezus is (2 Tim. 3:15). Zo behoren ook wij ons aan het Woord van God in alles te onderwerpen, en bij elke weg die wij inslaan, bij elk werk dat wij verrichten, bij elke mening die wij horen of koesteren, te vragen: Heer, wat is Uw wil? Wat zijn Uw gedachten? Wat zegt U mij in Uw Woord?

Evenzo wordt in onze dagen de naam van de Heer Jezus op allerlei manieren verloochend. Merken wij op dat de naam van de Heer altijd betekent de openbaring van Wie Hij is. In Zijn naam ligt Zijn wezen en karakter opgesloten. Als men dus loochent Wie Hij is, dan verloochent men Zijn naam. Wie hoog opgeeft van de voortreffelijkheid en wijsheid van Jezus; wie graag lovend spreekt over de profeet uit Nazareth en Hem ten voorbeeld stelt, maar ondanks alle lofspraak toch Zijn godheid ontkent, die verloochent de naam van de Heer. Eveneens wordt Zijn naam verloochend door eenieder die Zijn reine en heilige mensheid ontkent, en de genoegzaamheid van Zijn offer, de verzoening door het bloed van het kruis. Ja, door ieder die op enigerlei wijze Zijn eer aantast of Zijn heerlijkheid verkleint.

Johannes zegt in zijn eerste brief dat het een kenmerk van de laatste dagen is, dat er vele antichristen gekomen zijn die loochenen dat Jezus de Christus is; die niet Jezus Christus belijden als in het vlees gekomen en daarom de Zoon loochenen (zie 1 Joh. 2:18-22; 4:3). In deze dagen van dwaling aan de naam van de Heer vast te houden, die te belijden en hoog te houden, die te handhaven en Zijn heerlijkheid te verdedigen: dat is de eer en de roem van het trouwe overblijfsel.

Dit overblijfsel wordt veracht, gesmaad en tegengewerkt door allen die wel de gedaante van godsvrucht hebben, maar de kracht daarvan verloochenen. Tot hun bemoediging zegt de Heer: 'Zie, Ik geef enigen uit de synagoge van de satan, die zeggen dat zij Joden zijn en het niet zijn, maar liegen. Zie, Ik zal maken dat zij komen en zich neerbuigen voor uw voeten en erkennen dat Ik u heb liefgehad' (3:9). Zoals de Joden beweerden tot Gods volk te behoren, Zijn geboden en beloften te bezitten en op Zijn Woord te vertrouwen, maar toch de Zoon van God hadden verworpen en gedood, en een synagoge van de satan waren geworden. Evenzo zijn allen die een vorm van godsvrucht zonder de kracht ervan te bezitten; die de orthodoxe leer verdedigen maar Christus niet gehoorzamen; die zich beroepen op de vaders, op hun eerwaardige instellingen en formulieren, maar de naam van Christus en het Woord van God opzijschuiven, een vergadering die door de satan wordt geleid.

De Heer zal maken dat zij zullen komen om zich neer te buigen voor de voeten van de getrouwen en te erkennen dat zij de waarheid aan hun zijde hadden, en dat de getrouwen, die door hen waren veracht, gesmaad en vervolgd, de voorwerpen waren van de liefde van de Heer. Maar de getrouwen krijgen nog een betere belofte. De Heer vestigt hun blik op Zijn aanstaande komst. 'Ik kom spoedig!' roept Hij de Zijnen toe (3:11).

Dat woord tot de gemeente in de dagen van de apostelen gesproken, wordt hier door de Heer herhaald voor het trouwe overblijfsel in *onze* dagen. Heerlijke belofte! Het geroep: 'De Bruidegom komt, ga uit, Hem tegemoet!' heeft in onze dagen de kerk uit haar slaap wakker geschud en weerklank gevonden in de harten van de getrouwen. Zij

verwachten Hem als hun Bruidegom. Zij zien uit naar Zijn komst om hen tot Zich te nemen en hen binnen te voeren in de vele woningen van het Vaderhuis.

De Heer geeft hen hier de verzekering dat Hij *spoedig* komen zal. Naar dit ogenblik, dat de Vader in Zijn eigen macht heeft, verlangt Hijzelf ook. De Bruidegom verlangt naar de bruid. De Koning ziet met vreugde de oprichting van Zijn koninkrijk tegemoet. Met volharding wacht Hij in de hemel op het uur door de Vader bepaald, dat Zijn Bruid haar hemelse woning kan binnentreden, en daarna Zijn heerlijke koninkrijk op aarde kan worden opgericht. Dit regelt ons gedrag en onze gezindheid; want als Hij wacht, dan moeten wij ook wachten. En wij verwachten Hem; wij zien met verlangen uit naar Zijn komst om ons tot Zich te nemen; wij verheugen ons in het vooruitzicht van de openbaring van de zonen van God, waarnaar de schepping zelf reikhalzend uitkijkt.

De Geest en de bruid roepen tot de hemelse Bruidegom: Kom! Daarom zegt de Heer hier dat de getrouwen het woord van *Zijn* volharding hebben bewaard. En zij ontvangen een heerlijke belofte: ‘Omdat u het woord van Mijn volharding hebt bewaard, zal Ik ook u bewaren voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen, om te verzoeken hen die op de aarde wonen’ (3:10).

Vóór de komst van Jezus met al Zijn heiligen op aarde, zal er een grote verdrukking zijn, zoals er niet geweest is vanaf het begin van de wereld tot dan toe en ook niet weer zal zijn (Matt. 24:21). Zoals de eerste wereld vóór de zondvloed vol geweld was; zoals de mensen van Sodom zich baadden in ongerechtigheid; zo zal dan de wereld onder aanvoering van de mens van de zonde, de antichrist, tegen God en

Christus in opstand komen en in allerlei ongerechtigheid verzinken. Allen die weigeren eraan mee te doen, zal hij vervolgen en doden; en zodoende zal de wereld rijp worden voor het oordeel dat de Heer bij Zijn komst op aarde zal uitoefenen.

Maar voor dat uur van de verzoeking zal de Heer de getrouwen bewaren. Evenals destijds Henoeh heel lang met God wandelde en toen werd weggenomen, voordat de vreselijke dagen kwamen die aan de zondvloed voorafgingen, zo zal de bruid van Christus door de Heer in de hemel worden opgenomen, voordat de afval komt en de mens van de zonde wordt geopenbaard. Jezus komt in de lucht om de Zijnen van de aarde weg te nemen en hen in het Vaderhuis te brengen. En Hij doet hen delen in Zijn heerlijkheid en vreugde, terwijl de ongerechtigheid op aarde de overhand krijgt en de afgefallen kerk aan het oordeel wordt prijsgegeven. In het boek Openbaring, waar de oordelen worden beschreven die aan Jezus' komst op aarde voorafgaan en die ook bij Zijn komst zullen plaatsvinden, zien wij de heiligen in de hemel rondom de troon van God en van het Lam. Zij mogen zich verblijden in Gods macht en in Jezus' liefde en heerlijkheid (Openb. 4 en 5).

Die komst van Jezus als onze Bruidegom heeft dus plaats vóór de grote verdrukking. Om de Zijnen tot Zich te nemen, komt de Heer niet op aarde, maar in de lucht (zie 1 Thess. 4:13-18). Hij zal dan allen die in Hem ontslapen zijn, opwekken uit de doden en degenen die op aarde leven en in Hem geloven veranderen zonder dat zij sterven, en hen allen samen Hem tegemoet voeren in de lucht, opdat zij voor altijd zullen zijn waar Hij is en zullen delen in Zijn heerlijkheid. Daarna komt de grote verdrukking; en aan het einde

daarvan komt de Heer met de Zijnen om het oordeel over de wereld uit te voeren en Zijn heerlijke koninkrijk op te richten. Dat gebeurt na de openbaring van de antichrist, de mens van de zonde, de zoon van het verderf, en de ontplooiing van de macht van de satan, die alle volken tegen Christus zal bijeenbrengen.

De komst van Jezus in de lucht is de hoop van de gemeente. Geen gebeurtenis, door de profeten van het oude verbond, of door de Heer en Zijn apostelen al genoemd, gaat nog vooraf aan de komst van Jezus in de lucht om de Zijnen tot Zich te nemen. Alle voorzeggingen over de gebeurtenissen op aarde en de oordelen die er zullen plaatshebben, vinden hun vervulling ná de opname van de gemeente. Die opname van de gemeente kan elke dag gebeuren. Er staat aan deze komst van Jezus niets in de weg. Als het laatste lid uit de wereld getrokken is en aan de gemeente is toegevoegd, dan komt de Heer. Wij verwachten geen bepaalde gebeurtenissen, wij hebben niet te letten op de tekenen van de tijden, maar wij verwachten Jezus' komst als Bruidegom voor de gemeente. Hij zal verschijnen als de Morgenster om al de Zijnen tot Zich te nemen. En Hij roept ons toe: 'Ik kom spoedig!' Wat een vreugde voor ons! Weldra, misschien vandaag nog, zullen wij de Bruidegom zien, aan Hem gelijkvormig gemaakt worden en door Hem worden binnengeleid in de woningen van de hemel!

Laten wij dus, afgezonderd van de wereld, Zijn woord bewaren en Zijn naam eren; en met omgorde lendenen en brandende lampen Zijn komst verwachten! 'Houd wat u hebt, opdat niemand uw kroon neemt', roept de Heer ons toe. Ja, laat ons volharden. Laat ons te midden van het verval van de kerk, bij het toenemen van ongeloof en ongerechtigheid, te midden van de opstand van de volken en

het toenemen van de duisternis onze blik omhoog richten en ons reikhalzend uitstrekken naar Jezus' komst. Maar laten we ook ijverig arbeiden, zolang het dag is, en getuigen van Gods onuitsprekelijke genade. Zolang de tijd van de genade nog voortduurt, staat Hij met open armen gereed om zondaars te behouden!

De beloften voor de overwinnaars volgen in Openbaring 3:12. Zij die vasthouden wat zij hebben en dus in het besef van hun zwakheid Jezus' woord bewaren en Zijn naam niet verloochenen, maar op Zijn komst wachten: dat zijn de overwinnaars. Heerlijke beloften worden hun gegeven: 'Wie overwint, die zal Ik maken tot een pilaar in de tempel van Mijn God, en hij zal niet meer daaruit gaan; en Ik zal op hem schrijven de naam van Mijn God en de naam van de stad van Mijn God, van het nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt van Mijn God, en Mijn nieuwe naam'.

Evenals in de vorige brieven zijn ook hier de beloften in overeenstemming met de situatie van de gemeente. Het overblijfsel houdt zich vast aan Jezus als de Heilige en de Waarachtige; het bewaart *Zijn* woord; het verloochent *Zijn* naam niet; het bewaart het woord van *Zijn* volharding. Welnu, de Heer zal hun alles geven wat Hijzelf bezit. Het is Zijn vreugde om hen te doen delen in Zijn heerlijkheid en met hen voor de Vader te verschijnen. Daartoe heeft Hij het kruis verdragen en de schande veracht. Pilaren zult u zijn in de tempel van *Mijn* God; de naam van *Mijn* God zal Ik op u schrijven en de naam van de stad van *Mijn* God, alsook *Mijn* nieuwe naam. In de heerlijke relatie waarin Hijzelf tot de Vader staat, doet Hij ons delen. Mijn Vader is uw Vader, en Mijn God is uw God. Zoals Hij in Zijn gebed

tot de Vader al had gezegd: 'Opdat de liefde waarmee U Mij hebt liefgehad, in hen is en Ik in hen' (Joh. 17:26).

Wie overwint, die zal in de *tempel van God* mogen binnengaan en een steunpilaar daarin worden. Die tempel staat hier tegenover de synagoge van de satan. De overwinnaar zal delen in het volle genot van de heerlijke dingen van God, in de vervulling van al Gods raadsbesluiten van liefde en heerlijkheid. In die tempel zal hij een *pilaar* zijn. Wie kleine kracht op aarde heeft, zal een pilaar worden in de tempel van God hierboven. Gods kracht wordt in zwakheid volbracht; en wie standvastig gebleven is te midden van de verleiding, die zal door de kracht van God een steunpilaar zijn in Zijn tempel. Uit die tempel zal hij niet meer weggaan. Onveranderlijk blijft Hij Dezelfde.

De naam van Zijn God, zoals Jezus als Mens die kende en met Hem in gemeenschap leefde, zal de Heer op de overwinnaars schrijven, opdat zij alle heerlijkheid van die naam zullen kennen en genieten. Ook zal Hij op hen schrijven de naam van de stad van Zijn God, het nieuwe Jeruzalem dat uit de hemel neerdaalt van God (3:12). Wie zoals Abraham de stad verwacht die de fundamenten heeft, waarvan God kunstenaar en bouwmeester is; wie als vreemdeling hier beneden zijn Heer en Heiland volgt en gescheiden leeft van de wereld, die zal in de heerlijkheid van het nieuwe Jeruzalem delen. Wanneer een koning uit zijn land is verjaagd, dan voelen allen die aan zijn persoon verbonden zijn, zich vreemdelingen in hun land, zolang hun heer en meester afwezig is. Zo is het ook met de christen, wiens Heer verworpen is door de wereld en die opgenomen is door God in de hemel. Hij leeft gescheiden van de wereld; hij voelt zich een

vreemdeling op aarde; hij is te midden van de duisternis waarin de wereld verkeert een kind van het licht en van de dag, en hij verwacht de dag van Jezus' verschijning. Als de Heer komt, dan wordt hij van hier weggenomen en gebracht in het nieuwe Jeruzalem dat boven is. En verder wordt ook de *nieuwe* naam van Jezus op de overwinnaar geschreven (3:12). Niet Zijn oude naam als Israëls Messias, maar de bewonderenswaardige nieuwe naam die Hij heeft gekregen als het resultaat van een eeuwige verlossing.

Wat een heerlijke beloften! 'Wie Mij eren, zal Ik eren', heeft de Heere al gezegd tegen Eli (1 Sam. 2:30). En de brief aan Filadelfia geeft hiervan ook een bewijs. Hoe zwak de gelovigen in de tegenwoordige tijd van verval ook mogen zijn, als zij prijs stellen op alles wat Hij heeft gegeven en daaraan vasthouden en Zijn Persoon liefhebben en verheerlijken, dan zal de Heer hun alles geven wat kostelijk en liefelijk is voor Zijn hart. Moge Hij ons genade geven om werkelijk te verstaan wat het betekent met Hem verenigd te zijn, in Zijn gemeenschap te leven, Gods gedachten van vrede en heil over ons te kennen, waardoor 'in de komende eeuwen zal worden betoond de uitnemende rijkdom van Zijn genade in goedertierenheid over ons in Christus Jezus' (Ef. 2:7).

Hij heeft ons verenigd met het Voorwerp van al Zijn vermaken, van Zijn eeuwige vreugde, want wij zijn leden van Zijn lichaam, van Zijn vlees en Zijn benen en hebben daarom de voorrechten en het deel van Jezus Zelf. Moge de Heere onze harten bewaren voor de besmettingen van de tegenwoordige boze eeuw, en ons houden in de frisheid van de gemeenschap met Hem en de liefde tot Hem!

7. Laodicea - Openbaring 3:14-22

Koud noch warm: het oordeel over het naamchristendom

Voor het uur van de verzoeking, dat over het hele aardrijk zal komen om te verzoeken hen die op de aarde wonen, zal de Heer de Zijnen bewaren. Voordat het uur van de verzoeking begint, komt de hemelse Bruidegom in de lucht om Zijn geliefde bruidsgemeente van de aarde af te halen en haar tot Zich te nemen en in te voeren in het huis van Zijn Vader. Volgens de openbaring over deze heerlijke gebeurtenis, die aan de apostel Paulus gegeven is, zullen alle door Jezus ontslapenen, die door Zijn verlossingswerk aan de macht van de dood zijn ontrukkt, worden opgewekt uit hun graven met een nieuw, onsterfelijk, geestelijk en hemels lichaam. Terwijl allen die in Jezus geloven en nog op aarde leven, zonder te sterven, in een punt van de tijd, in één ogenblik worden veranderd om gelijkvormig aan de verheerlijkte Heer te zijn. Zij zullen allen samen van de aarde ten hemel worden gevoerd, de hemelse Bruidegom tegemoet in de lucht, om voor altijd bij en met Hem te zijn. De hele gemeente, die het lichaam van de verheerlijkte Heer en de bruid van de hemelse Bruidegom is, is dan bijeen. Zowel de ontslapenen, als de levend overgebleven gelovigen gaan binnen in hun hemelse woning.

Alle ware gelovigen hebben dan de aarde verlaten, en met hen is ook de Heilige Geest naar de hemel teruggekeerd. Hij is in de gemeente op aarde komen wonen na Jezus' verheerlijking, en heeft

haar verzameld, bewaard en geleid. In het laatste hoofdstuk van de Openbaring lezen wij dat evenals de Heer Jezus naar het ogenblik verlangt dat Hij Zijn bruid tot Zich kan nemen, en evenals de bruid met verlangen uitziet naar de komst van haar Bruidegom, zo ook de Heilige Geest dat ogenblik met vreugde verwacht. Want de Geest en de bruid zeggen: Kom! (Openb. 22:17).

Vergelijk hiermee hoe Eliëzer op Abrahams bevel een bruid voor Izak ging zoeken in Mesopotamië, en haar door de woestijn naar Kanaän leidde en haar bracht bij de erfgenaam van Abrahams rijkdommen en beloften. Evenzo kwam de Heilige Geest op aarde om een bruid te vergaderen voor de Zoon van God, die met eer en heerlijkheid aan Gods rechterhand gekroond is. Hij zal haar de hemelse Bruidegom tegemoet voeren in de lucht en met haar het Vaderhuis binnengaan. Dan is Hij ook als de Weerhouder weggenomen, die de verborgenheid van de wetteloosheid tegenhoudt, die nu al werkzaam is in de wereld; zodat daarna de wetteloze, de mens van de zonde, de zoon van het verderf, zich in al zijn goddeloosheid en vijandschap tegen God en Christus zal kunnen openbaren (2 Thess. 2).

Met de opname van de bruidsgemeente begint de laatste periode in de geschiedenis van de kerk op aarde. Als de ware gelovigen in de hemel zijn opgenomen, blijven er slechts naambelijders over, die doordat zij de liefde tot de waarheid niet hebben aangenomen om behouden te worden, onder het oordeel van de verharding vallen. God zal hun een werking van de dwaling zenden, opdat zij de leugen geloven. Opdat allen geoordeeld worden die de waarheid niet hebben geloofd, maar een welgevallen hebben gehad in de ongerechtigheid (zie 2 Thess. 2:10-12). Een korte tijd blijft de kerk nog bestaan, maar de Heer

heeft haar verlaten; de Heilige Geest woont niet meer in haar en de ware gelovigen zijn uit haar midden weggenomen. In de brief aan de gemeente te Laodicea vinden wij hiervan de beschrijving.

Hoewel het waar is dat nu al vele zogenaamde christenen zich in de toestand bevinden waarin de gemeente te Laodicea verkeerde, is het toch duidelijk dat in deze brief ons de gemeente wordt voorgesteld, zoals zij zal worden wanneer de Heer de Zijnen tot Zich heeft genomen. Terwijl er in de brief aan Filadelfia geen enkele berisping voorkomt, vinden we in die aan Laodicea geen enkele lofprijzing. Niet tot deze of gene, ook niet tot een groot deel, maar tot de hele gemeente wordt gezegd: U bent ellendig, jammerlijk, arm, blind en naakt (3:17). En de Heer woont niet meer in de gemeente, Hij heeft haar verlaten. Hij staat buiten de deur en klopt aan (3:20).

De beschrijving die ons hier van de gemeente wordt gegeven, kan dus niet zien op de huidige situatie, waar de Heer nog in Zijn gemeente woont, waar de Heilige Geest nog haar Leidsman is en de ware gelovigen nog in haar verblijven. Maar het houdt verband met de tijd na de opneming van de ware gelovigen, wanneer de Geest en de bruid de aarde hebben verlaten en de hemel zijn binnengegaan.

Bijzonder is ook de wijze waarop de Heer Zichzelf voorstelt aan de gemeente te Laodicea: 'Dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige, het begin van de schepping van God' (3:14). Waar de Heer de belijdende kerk, die de plaats van de gemeente als Gods getuige op aarde inneemt, gaat oordelen, daar treedt Hij op als de Amen, de getrouwe en waarachtige Getuige, het begin van de nieuwe schepping. De gemeente had moeten vasthouden dat in Christus Jezus al Gods beloften Ja en Amen zijn, maar zij heeft hierin gefaald.

Zij heeft Gods beloften verworpen en veracht, en het getuigenis van de waarheid prijsgegeven. Zij heeft al de kenmerken verloren van een nieuwe schepping in Christus, zij is afgefallen en aan de wereld gelijkvormig geworden. Daarom is zij verwerpelijk in de ogen van de Heer en zal Hij haar uit Zijn mond spuwen.

De Heer blijft echter steeds Dezelfde. Hij is de Amen, die als de trouwe en waarachtige Getuige alle beloften en raadsbesluiten van God zal vervullen en volbrengen. Doordat Hij het begin van de schepping van God is, zal Hij als het hoofd en het middelpunt van de hele schepping worden gezien. De gelovigen, die het verval van de gemeente erkennen en haar afval zien komen, houden zich vast aan de eeuwige trouw van Hem Die gisteren en heden Dezelfde is, en tot in eeuwigheid.

‘Ik weet uw werken, dat u niet koud bent en niet heet. Was u maar koud of heet! Daarom, omdat u lauw bent en niet heet of koud, zal Ik u uit Mijn mond spuwen’ (3:15-16). Wat een treurige toestand! Geen zwakheid en onwetendheid kenmerkt de gemeente dan, maar onverschilligheid en lauwheid. Dit is het ergste van alles. Tegenstand en vijandschap is beter te verdragen dan lauwheid en onverschilligheid. Vandaar het onderscheid tussen het oordeel over Thyatira en het oordeel over Laodicea. In de gemeente van Thyatira zijn er grove dwalingen, afgoderij en de verwerping van Christus’ gezag. Maar in plaats van lauwheid is er ijver, en ook een overblijfsel dat de naam van Christus hooghoudt en de waarheid verdedigt. Daarom wordt zij door de Heer geoordeeld ten aanschouwen van de hele wereld.

In Laodicea daarentegen is er kennis van de waarheid geweest, het zuivere evangelie is gepredikt en de naam van Christus is verkondigd. Maar de gemeente is daarover volslagen onverschillig geworden, het laat haar helemaal koud. Zij trekt zich niets ervan aan en doet alsof het niet bestaat. Het is haar niet de moeite waard zich ertegen te verzetten of zich warm ervoor te maken. Daarom wordt zij niet als een vijand geoordeeld, maar als verwerpelijk uit de mond van de Heer gespuwd.

Wanneer de ware gelovigen in de hemel zijn opgenomen, zullen de protestantse kerken smadelijk verdwijnen. Ze zijn walgelijk voor de Heer. Nu al kunnen wij zien wat ervan zal worden. Een deel, dat nog enig gevoel voor God en godsdienst heeft overgehouden, zal zich tot de Roomse kerk wenden, terwijl de meerderheid vervalt tot ongeloof en wereldzin, zich van alle godsdienst afkeert om de lusten van hun hart te volgen. Daardoor zal de Roomse kerk in macht toenemen. Volgens het boek Openbaring zal de vrouw, de grote hoer, het beest besturen dat het Romeinse rijk voorstelt. De grote strijd tussen de satanische machten in de wereld, ongeloof en bijgeloof, socialisme en klerikalisme, zal dan ontbranden. Het einde van die strijd zal zijn dat de volken op aarde de kerk vernietigen, het christendom en elke andere godsverering van de aardbodem wegvagen, om zich neer te buigen voor de antichrist, de god van hun eigen zin en lust, in wie men – daar hij een mens is – *zichzelf* zal aanbidden (zie Openb. 17:15-18; 2 Thess. 2:1-12).

Maar het protestantisme vervalt niet alleen tot onverschilligheid ten aanzien van Christus en de waarheid, het neemt ook toe in eigenwaan en aanmatiging. In Sardis was er de naam te leven, de

pretensie beter te zijn dan de Roomse kerk, terwijl er in werkelijkheid geen leven aanwezig was. Maar er was nog een overblijfsel, dat zijn kleren niet had bevlekt en dat volgens de brief aan Filadelfia *voor* het uur van de verzoeking in de hemel wordt opgenomen. In Laodicea is er geen overblijfsel meer; de ware gemeente is opgenomen, het naamchristendom is overgebleven en zegt: 'Ik ben rijk en verrijkt en heb aan niets gebrek' (3:17).

Nu al zijn er duizenden die elke openbaring verwerpen en zich beroemen op nieuw licht. Die oude banden hebben losgemaakt en 'dwaze vooroordelen' hebben verworpen, en met minachting neerzien op allen die aan God en Zijn Woord vasthouden. Maar dan zal de *hele* kerk zo geworden zijn. Niet sommigen, niet velen, maar allen zullen zeggen rijk te zijn en aan geen ding gebrek te hebben, zodat de Heer tegen allen zonder onderscheid moet zeggen: 'U weet niet dat u de ellendige, jammerlijke, arme, blinde en naakte bent'. Die woorden zijn het duidelijke bewijs dat Laodicea ons de kerk voorstelt, nadat de ware gelovigen in de hemel zijn opgenomen. Tot ware gelovigen, tot leden van de ware gemeente – al zouden zij ook van God zijn afgeweken –, kan de Heer niet zeggen: U bent ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt. Dit zou in strijd zijn met de heilsleer en met de volkomen verlossing die door Christus is aangebracht.

In Laodicea zijn er geen kinderen van God meer. Het overblijfsel dat in Sardis werd gevonden, is als Filadelfia in de hemel opgenomen. Alleen onbekeerde zondaars zijn overgebleven, die maar voor korte tijd de naam van Christus dragen. De Heer spreekt Laodicea dan ook toe, zoals wij onbekeerde zondaars toespreken, en zoals Hij in de gelijkenis van de tien meisjes op de vraag van de dwaze meisjes:

‘Geef ons van uw olie?’ de wijze meisjes laat antwoorden: ‘Ga naar de verkopers en koop voor uzelf’.

Hier geeft Hij de raad om goud van Hem te kopen, beproefd in het vuur, opdat u rijk wordt, en witte kleren opdat u bekleed wordt en de schande van uw naaktheid niet openbaar wordt, en ogenzalf om uw ogen te zalven, opdat u kunt kijken (3:18). Hun ontbrak alles wat een waar gelovige in Christus kenmerkt. Zij hadden niet de in het vuur beproefde goddelijke gerechtigheid, het deel van de ware christen, die zoals Paulus zegt, gerechtigheid van God in Christus is geworden (2 Kor. 5:21). Zij waren helemaal verstoken van de heiligheid, die nodig is om de Heer te kunnen ontmoeten. Zij misten de zalving van de Heilige, die ons alleen in staat kan stellen de dingen geestelijk te onderscheiden. Zij leken dus op de dwaze meisjes. Zij droegen nog wel de naam van Christus, maar kenden Hem niet. Zij namen de plaats in van de gemeente van Christus, maar misten alles wat daartoe behoort. Zij waren oorspronkelijk de Bruidgom tegemoet gegaan, maar waren niet bereid om Hem te ontvangen en gaan daarom niet in tot de bruiloft.

Toch heeft de Heer hen nog lief. Hij heeft alle zondaren lief en wenst dat allen behouden worden en tot kennis van de waarheid komen. Maar in ‘t bijzonder heeft Hij hen lief die Zijn naam dragen en in allerlei opzicht, zelfs al is het alleen uiterlijk, tot Hem in betrekking staan. Daarom zegt Hij: ‘Allen die Ik liefheb, bestraf en tuchtig Ik; wees dan ijverig en bekeer u’ (3:19). En zoals Jahweh met moeite afscheid kon nemen van Zijn tempel en de heilige stad, zoals dit op treffende wijze door de profeet Ezechiël wordt voorgesteld; zoals ook Jezus Zelf met weemoed neerzag op de tempelgebouwen die zouden

worden verwoest en treurde over de inwoners van Jeruzalem die Hem verwierpen, zo valt het de Heer moeilijk om Zijn gemeente op aarde voor altijd vaarwel te zeggen en aan het oordeel prijs te geven. Maar Hij moest haar om haar ongeloof, ongerechtigheid en lauwheid verlaten. Daarom staat Hij nog aan de deur en klopt aan.

De woorden van vers 20: ‘Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop; als iemand Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik ook bij hem binnenkomen en de maaltijd met hem houden en hij met Mij’, kunnen zeker ook gebruikt worden bij de evangelie prediking. Ze kunnen aan elke ziel worden voorgesteld, waaraan de Heer in Zijn genade werkt. Maar men moet die woorden dan op zichzelf nemen en losmaken uit het verband waarin zij staan. De bedoeling hier is dat de Heer buiten de gemeente staat, omdat Hij de gemeente heeft verlaten en op het punt staat haar uit Zijn mond te spuwen. De ware gelovigen, en met hen de Heilige Geest, door Wie de Heer in de gemeente woont, zijn in de hemel opgenomen. En het huis is dus verlaten, maar aan de deur van dat huis staat nog de Heer, daar Hij Zich slechts met moeite van Zijn gemeente kan afwenden. Hij klopt aan, of er misschien iemand daarbinnen mocht zijn, die Hem wil ontvangen. Hij denkt niet eraan dat de gemeente zelf Hem zal opendoen, die tijd is voorbij. Zij heeft Hem veracht en verworpen en wilde van terugkeer niet weten. Hij verliet haar om nooit meer terug te keren. Maar het zou zo kunnen zijn dat de een of ander in het huis Hem nog wilde aannemen. Welnu, als dit zo was, zou Hij met zo iemand persoonlijk gemeenschap gaan oefenen. De Heer zegt niet: ‘Als u (als gemeente) Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik bij u binnenkomen’, maar: ‘als *iemand* Mijn stem hoort en de deur opent, zal Ik ook bij *hem* binnenkomen’.

Voor de gemeente als zodanig is de hoop vervlogen. Tegen haar wordt gezegd: 'Omdat u lauw bent en niet heet of koud, zal Ik u uit Mijn mond spuwen' (3:15). 'Wie overwint', dat is iemand die zich van zijn onverschilligheid bekeert, en de Heer binnenlaat en met Hem in gemeenschap treedt. Voor hem geldt: 'Ik zal hem geven met Mij te zitten op Mijn troon, zoals ook Ik overwonnen en Mij gezet heb met Mijn Vader op Zijn troon' (3:21).

Deze belofte is van al de beloften, die in de zeven brieven voorkomen, de minst geestelijke. Al de andere beloften geven uitzicht op het genot van de hemelse zegening en vreugde, van de nauwe en innige gemeenschap met de Heer, van de plaats van eer en heerlijkheid, die men in de hemel zal innemen. Deze belofte spreekt alleen van het zitten in de troon van Jezus en het deelhebben aan Zijn heerschappij. Wie overwinnen zal uit Laodicea, zal geen van de kenmerkende zegeningen van de gemeente geschonken worden, maar slechts delen in de openbare heerlijkheid, die ook geschonken zal worden aan die gelovigen die door de grote verdrukking gaan en waaraan volgens Openbaring 20 heerschappij met Christus gegeven wordt gedurende de duizend jaren.

Hiermee is de profetische geschiedenis van de christelijke kerk op aarde ten einde gekomen. Het is helaas een geschiedenis van verval en afval. De gemeente wordt dan niet gezien als het lichaam van Christus of het huis van God waaraan de Heer alleen werkt, maar als het huis van God op aarde dat aan de mens ter bewaring is toevertrouwd. De gemeente als het lichaam van Christus kan alleen bestaan uit ware gelovigen, die met de verheerlijkte Heer in de hemel verenigd zijn. Het huis van God, dat door God Zelf wordt opgebouwd, bestaat

uit louter geestelijke stenen. Als dit lichaam compleet zal zijn, en als dit huis voltooid zal zijn, dan komt de Heer om de Zijnen tot Zich te nemen. De ware gemeente is dan in de hemel opgenomen en de bruid tot de hemelse Bruidegom gevoerd.

Maar de gemeente als Gods huis op aarde, waarin mensen als Gods medewerkers werken en dat aan de mens ter bewaring is toevertrouwd, heeft in haar verantwoordelijkheid gefaald. Het is *haar* geschiedenis, die ons in de zeven brieven door de Heer op profetische wijze wordt gegeven. In het midden van de zeven gouden kandelaars wandelt Hij als de Rechter van levenden en doden, en de Zoon des mensen beoordeelt de toestand van de gemeente in de opeenvolgende tijdperken van haar bestaan op aarde. Hij beschrijft het verval en de afval van de gemeente, en het verlaten van de eerste liefde, waartoe de gemeente aan het eind van de apostolische eeuw was gekomen.

Dit leidde, toen zij zich niet bekeerde, noch zich door de tucht van de Heer liet gezeggen, vanzelf tot vereniging met de wereld. Hieruit ontstonden ernstige vormen van ongerechtigheid, dwaling, afgoderij, verachting van het gezag van Christus, en vervolging van de ware gelovigen. Nadat de Heer in Zijn genade het licht weer had doen schijnen in de duisternis, en een deel zich had afgescheiden van de goddeloze Izebel, ontstond er een koud formalisme, dat zal eindigen in volslagen onverschilligheid tegenover Christus en Zijn waarheid.

Daarom spreekt de Heer het oordeel uit over de christelijke kerk op aarde: in Thyatira over de Roomse kerk, in Laodicea over de protestantse kerken, terwijl in Filadelfia de ware gelovigen als een afgezonderd overblijfsel worden gezien. Dit zal de Heer tegemoet worden gevoerd in de lucht, om als Zijn bruid de hemelse woning

binnen te gaan, voordat de grote verdrukking komt, die over het hele aardrijk komen zal om te verzoeken hen die op de aarde wonen (3:10).

Voor allen die geloven is deze profetische geschiedenis ook een waarschuwing. Wij leren hieruit hoe de Heer denkt over wat er in de kerk de eeuwen door heeft plaatsgevonden, en wat er van de kerk worden zal. Wij kunnen hierdoor gebracht worden tot diepe verootmoediging voor Gods aangezicht; maar ook tot ware afzondering van het kwaad, van ongerechtigheid en dwaling, van ongelovige en bijgelovige mensen en de schijn van de godsvrucht. Om dan als overwinnaars de hemelse Bruidegom te verwachten, Hem tegemoet te gaan en door Hem te worden verkwikt met de heerlijke, hemelse zegeningen die Hij ons heeft beloofd.

Wij zullen eten van de boom van het leven, die in het paradijs van God is. Wij zullen op geen enkele wijze schade lijden van de tweede dood. Wij zullen ontvangen van het manna, dat verborgen is. Wij krijgen een witte keursteen, en op die keursteen een nieuwe naam geschreven, die niemand kent dan die hem ontvangt. Wij ontvangen macht over de volken, en zullen Christus als de Morgenster begroeten. Wij worden bekleed met witte kleren; onze naam wordt beleden voor de Vader en voor Zijn engelen. Wij worden gemaakt tot pilaren in de tempel van God, en zullen niet meer daaruit gaan. Wij ontvangen de naam van God, van de stad van God; en Jezus' nieuwe naam wordt op ons geschreven. Wij zullen met Jezus zitten in Zijn troon. Wonderbare zegeningen, heerlijke beloften. Laten alle lezers tot de overwinnaars mogen behoren, en beantwoorden aan de beschrijving die de Heer van het overblijfsel in onze dagen geeft!

Laat ons afgezonderd van de wereld en haar godsdienst, als vaten tot eer in het grote huis van de christenheid de hemelse Bruidegom verwachten en Hem tegemoet gaan! Onze pelgrimstocht is bijna ten einde, spoedig komt de Heer en gaan wij onze hemelse woning binnen, het heerlijke Vaderhuis!